

2015

Levende læring – skoletjenesten Vestjylland

Museet for Varde By og Omegn
Ringkøbing-Skjern Museer

Indholdsfortegnelse

Kontekst	s.4
Kort beskrivelse af centrale områder for de to museer	s.4
Skoletjeneste vision	s.5
Vision for den fælles skoletjeneste	s.5
Styregruppe	s.6
Projektets slutmål	s.6
Forudsætninger	s.6
Fysisk struktur	s.8
<i>Samme sted</i>	
<i>Forskellige skolestrategier</i>	
Procesbeskrivelse	s.9
<i>Udeskole som læringsform</i>	
Kvalitetssikring	s.11
Skolereformen	s.12
Fælles pædagogisk linje	s.13
Arbejdet med et evalueringsværktøj	s.14
Markedsføring	s.14
Progression	s.15
<i>Rundvisningsmanualer</i>	
<i>Videndeling</i>	

Fælles linje

Forløbstiltag - hvor der har været kontakt os imellem s.16

Succeskriterier s.17

Projektafslutning s.18

Bilag

Fælles skoletjeneste

Levende læring – skoletjenesten Vestjylland

Kontekst

Nedenstående uddrag af formål og vision og fire års planer for Ringkøbing-Skjern Museum (RSM) og museet for Varde By og Omegn (VAM) skal vise, hvilke grundforudsætninger vi tænker og handler ud fra.

Ligeledes vil vi gerne indledningsvis slå fast, at vi regner med et udkomme af vores anstrengelser i projektarbejdet, der naturligt vil falde i tråd med de generelle udviklingstendenser i skolesammenhænge. Vi regner således med at opnå konkrete forbedringer i vores fremtidige praksis - der er anvendelige og efterspurgt.

Vi vil gerne være med til at præge udviklingen på området på en aktiv og engageret facon - og ikke bare være en passiv tilskuer.

Kort beskrivelse af centrale områder for de to museer

Ringkøbing-Skjern Museums formål:

er at belyse tilstande og forandringer inden for kulturhistorien i Ringkøbing-Skjern Kommune fra dens første begyndelse til nutiden. Ringkøbing-Skjern Museum har særligt fokus på, hvordan mennesker lever i samspil med den natur og kultur, som omgiver dem.

Ringkøbing-Skjern Museums vision er at markere sig som et stærkt vestjysk kulturhistorisk museum, der på regionalt, nationalt og internationalt plan er kendt for at være Danmarks førende økomuseum, der gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling arbejder på en helhedsorienteret forvaltning af den vestjyske kultur- og naturarv i tæt samarbejde med lokalbefolkningen og Ringkøbing-Skjern Kommune.

Museet for Varde By og Omegn

Museet for Varde By og Omegn har i en omstillingsproces, der er beskrevet udførligt i museets udviklingsplan fra 2008. Hovedtanken har været at fokusere kræfterne på færre udstillingssteder, der til gengæld skal være større og bedre. Museet ønsker således at lukke to af tre udstillingssteder i Blåvand for at udbygge det tredje, at lukke et af to udstillingssteder i Oksbøl for at udbygge det tilbageværende og at etablere en ny udstilling omkring Hjedding Andelsmejeri.

Museet ønsker desuden fortsat at udvikle sin skoletjeneste. Dette udmønter sig bl.a. i et stærkt samarbejde med Varde kommune, hvor planen er over de næste par at udvikle obligatoriske forløb til grundskolen i samarbejde med andre aktører i kommunen. At have et strategisk partnerskab med Ringkøbing-Skjern skal være med til at sikre udviklingen af et bæredygtigt og endnu mere professionelt museumsvesen i de to kommuner. Gennem arbejdsdeling, koordinering af opgaver og udvikling af nye, fælles initiativer skal der sikres sammenhæng.

Skoletjeneste vision

RSM og VAMs skoletjeneste arbejder ud fra et ønske om LEVENDE LÆRING, som vi kort beskriver på følgende måde:

Begge museers skoletjeneste tilbyder aktiviteter for skoler, børnehaver og institutioner i Ringkøbing-Skjern Kommune. Men også SFO'er, foreninger og andre kan gøre brug af de mange tilbud. Begrebet ”**Levende læring**” beskriver den tilgang, som museerne har til skoletjenesten. Børnene skal ud af klasseværelset og selv lave mad over bål i jernalderlandsbyen eller selv male mel i den gamle mølle. Historien skal opleves på egen krop, for så gør den størst indtryk - det kaldes kulturarvspædagogik. Oplevelsen, der fæstner sig i barnets hukommelse kan ikke blot styrke barnets historiske viden, men også dets lokale tilhørsforhold. Det betyder derved, at formålet med museets skoletjenestes rækker langt ud over den enkelte undervisningssituation. Derfor er vi også aktive i arbejdet med den almindelige udvikling på det skolepædagogiske område - herunder arbejde med inklusion, story-line forløb, anerkendende kommunikation og varierede læringsituationer.

Vision for den fælles skoletjeneste

RSM og VAM har indgået et tæt strategisk samarbejde. I den forbindelse har vi ønsket at etablere en fælles skoletjeneste for vores to kommuner, Ringkøbing-Skjern og Varde. Se Bilag

I kraft af samarbejdet mener vi at kunne tilbyde større autencitet, nærhed og bevægelse som noget naturligt i vores tilbud og ønsker at være en fleksibel samarbejdspartner, der har så meget at byde på, at skolerne som en naturlig ting tilvælger vore tilbud. Det er et klart mål for os at kunne tage større del i børn og unges konkrete uddannelse, men også i deres mere udefinérbare dannelsesrejse. Den brede vifte af ekstra muligheder, som et samarbejde mellem de to museer indeholder - en udvidelse af den samlede formidlingskompetence i kraft af intern erfaringsudveksling, større fleksibilitet mht. at kunne imødekomme diverse brugerønsker mv. - er kun nogle af de fordele, vi kan se og kan sætte vores mål efter.

Slutmålet med projektet er at gøre museumsinstitutionerne i Vestjylland til uundværlige dele af formidlings- og læringsarbejdet i Varde og Ringkøbing-Skjern kommuner - og ambitionen på sigt er at varetage og udvikle museumspædagogikken i Vestjylland som et "center" - her kaldet "Levende Læring - Skoletjenesten Vestjylland".

Levende Læring – Skoletjenesten Vestjylland

Definition på vores fælles skoletjeneste:

Formelt samarbejde
Erfaringsudveksling
Udviklingsperspektiv

Kerneopgaven: Kvalificering og kvalitetsudvikling af formidlings-ekspertisen

- Kvalificering af formidling - lokalt, nationalt og internationalt.
- Formidlingsfaglighed (kulturarvspædagogik)
- Temadage 2 x årligt
Emner 2015:
- Cooperativ learning - dialogbaseret undervisning
- Digitale formidlingsformer - SkoleTube, Historisk Atlas

Fælles arbejde:

- Idébank
- Netværk
- Vidensdeling
- Kompetenceudvikling
- Koncept
- Evaluering
- Kvalitetsudvikling
- Info- og booking hjemmeside
- Markedsføring af levendelæring.dk og undervisningstilbud
- Ansøgninger - flere kompetencer
- samarbejde om udvikling af større formidlingsprojekter - som f.eks konfirmanddag, museomix og andre formidlingstemaer.

Grundlæggende spørgsmål for skoletjenesten:

Hvordan sikrer vi at teamet fungerer i dagligdagen?

- Mailgruppen: 'levende læring' - formidlingsnetværk
- Udveksling af formidlingskompetencer / medarbejdere

Hvordan kan vi være med til at sætte dagsordenen for den gode formidling så den bliver eksemplarisk?

Der udpeges én ansvarlig på hvert museum - som har til opgave at følge op på denne samarbejdsaftale.

Økonomisk model for udveksling af timer mellem de to museer - evt. en model hvor timerne tælles op i et fælles dokument inkl. kørsel og kørselsudgifter - som så afregnes ved årets udgang og differencen udbetales ml. museerne.

Deler udgifter vedrørende www.levendelæring.dk 50/50

Udarbejder en fælles markedsføringsstrategi - og deler udgifterne til denne.

Styregruppe

Vi er opmærksomme på, at processen skal holdes i gang i dens nuværende tilstand. Den er stadig personafhængig - og vi arbejder på at få den etableret som en del af strukturerne i vores respektive virksomheder - fortrinsvis i formelle rammer, men også på uformel basis.

For at projektet kan udvikle sig på bedste måde, har vi valgt at oprette en styregruppe, som får ansvaret for, at det forpligtende samarbejde giver progression i processen. I dette er det også vigtigt at få klarlagt, hvilke beføjelser og forpligtelser, der konkret ligger i det - dvs. forventningsafstemning, rollefordeling, målsætning på længere hold osv. skal tænkes med fra start.

Projektets slutmål

Slutproduktet er en fælles skoletjeneste med fast tilknyttede medarbejdere fra VAM og RSM - med det mål at konsolidere det strategiske samarbejde på formidlingsfronten og skabe ensartede tilbud til skoler og institutioner i de to kommuner.

På et tidspunkt i processen er vi kommet til den erkendelse, at vi ikke kan nå slutmålet i ét hug, så slutproduktet er nu at tilstræbe så stor en grad af formaliseret samarbejde som muligt.

Forudsætninger

De to museer har god erfaring med formidling for børn og unge - den nye, fælles skoletjeneste skal således bygge videre på disse forskellige erfaringer - og de sammenlagte ressourcer fra de to museer har vist sig at være et bæredygtigt grundlag for at kunne skabe endnu bedre tilbud til elever i folkeskoler og ungdomsuddannelser i Ringkøbing-Skjern og Varde kommuner, da vi trækker på hinandens erfaringer, netværk og viden - og vi kan herigennem vise Varde og Ringkøbing-Skjern kommuner værdien af en stærk museal skoletjeneste.

Vi har således haft et fælles afsæt i dette projekt - begge tjenester har fra start haft ejerskab til projektet, man har været engageret og interesseret på bedste beskub. Der har ikke været uoverstigelige skævheder i forholdet til projektet - og man kan ikke sige, at den ene har haft større udfordringer mht. at kunne opnå rimelig succes i forløbet. Der har således fra start været fælles forventninger og interesser omkring projektet.

Dette belyses mere formelt ved at sammenholde de to tjenesters åremålsplaner:

Projektet indgår således på en naturlig måde i museernes formidlingsstrategi, idet såvel RSM som VAM i deres 4-årsplan har et ønske om at satse på en fremtidig fælles skoletjeneste inden for det strategiske samarbejde.

I VAMs 4-årsplan er formidlingsstrategien for børn og unge beskrevet således:

- I perioden 2011-14: Konsolidering og yderligere udvikling af skoletjenestearbejdet i et tæt samarbejde med kommunen, institutionerne og skolerne i forhold til Folkeskolens Fælles Mål
- Fra 2011: Forbedring af konceptet ”museet på skolen”, bl.a. via emnekasser. 2012-13: Fokus på udeskole-tilbud, herunder fokus på kulturlandskabet omkring den vestjyske herregård Nørholm i projektet ”Der var forskel på folk”. Alle dele vil blive implementeret i det fælles skoletjenestearbejde.

RSM har frem til 2012 satset på et forskningsprojekt inden for Kulturarvspædagogik, og erfaringerne herfra vil blive implementeret i en kommende fælles skoletjeneste.

- RSM afslutter i 2012 formidlingsprojektet ”Vikinger på tværs”, og tilbuddene i en fælles skoletjeneste vil bygge på erfaringer fra dette projekt.
- I RSMs formidlingsstrategi indgår en øget satsning på at inddrage frivillige i formidlingsarbejdet, hvilket vil blive implementeret i det fælles skoletjenestearbejde.

I bestræbelserne på at nå i mål med projektet har vi haft fokus på få hovedområder - da målet har ligget ret fast - og forudsætningerne har været næsten ens har vi således kunnet koncentrere indsatsen på udvikling af STRUKTUR , INDHOLD og EVALUERING. Det skal dog nævnes, at vi anser de to partnere for at have områder hver især, som partneren med fordel kan lære og blive inspireret af.

Fysisk struktur

Desværre har vi været nødt til at erkende, at det er på strukturen, vi har nogle af de største udfordringer.

For at kunne fastholde og udvikle samarbejdet på formidlingsfronten i de to kommuner, har vi brug for en afdeling bestående af fast tilknyttede medarbejdere fra VAM og RSM, der kan bookes ind fra en fælles platform (levendelæring.dk) og formidle samtlige udstillingssteder plus diverse andre kerneområder i museernes samlede virkefelt.

Samme sted

Fra starten har der været tænkt mange tanker angående den fysiske struktur. Vi har haft tanker om en fysisk omplacering af de to skoletjenester til eet fælles centralt sted. På en del områder ville dette være den optimale løsning, da denne løsning ville bidrage til en meget betydende betingelse for et godt samarbejde: Detaljeret kendskab til hinanden. Dette kendskab opnår man bedst ved at lære hinanden at kende i et almindeligt arbejdsmiljø, hvor der sker små og store ting, der har med både arbejds- og privatliv at gøre.

Derved ville der også være kort vej i hele processen - forstået på den måde, at man hurtigt kan afklare mange ting hurtigt i processerne omkring bestilling/afvikling osv. af et arrangement.

En anden kvalitet, som man ikke må undervurdere her ville være, at man ville få et arnested for udvikling, nytænkning, idéskabning osv. - til gavn for hele virksomheden.

Desværre er vi nødt til at skyde tanken lidt væk - der har ikke været det realistiske fundament (økonomi).

Vi overvejer dog stadig en struktur, der indebærer, at formidlerstaben på en turnusagtig facon kunne få mulighed for at arbejde skiftevis i de to virksomheder - eksempelvis i en eller to måneder ad gangen. Man kunne håbe, at disse medarbejdere efterhånden ville føle sig hjemme begge steder og efterhånden bidrage på samme niveau begge steder.

Vi må konstatere, at vi stadig arbejder i en struktur, hvor det drejer sig om to selvstændige enheder, der forsøger at samarbejde bedst muligt. Dette betyder, at vi fokuserer meget på planlægning, kommunikation, erfaringsudveksling osv. - altså at skabe så mange naturlige berøringspunkter som muligt de to tjenester imellem.

Disse berøringspunkter tager allerede sit udspring på forskellig vis - det er f.eks. at lære et forløb fra sig. Det kunne være et forløb, hvor man på forhånd har en fælles interesse i et eller andet - det kunne være et forløb, hvor man gerne sammen vil opdyrke et nyt område osv. Vi har allerede de tre næste fælles temadage planlagt i forhold til tema og indhold.

Forskellige skolestrategier

Vi er også nødt til at erkende, at de meget forskellige strukturer, der eksisterer i vore to kommuners skolevæsener, udgør en betragtelig udfordring. Varde har en ret hierarkisk opbygget skoleforvaltning, hvor man bl.a. prioriterer og indarbejder obligatoriske museumsforløb for skolebørnene, mens man i Ringkøbing-Skjern har en flad skolestruktur, hvor selvstyre for de enkelte skoler karakteriserer systemet. Dette betyder jo så, at man hos Varde Museum har et mere stabilt grundlag at udvikle sine produkter på. Her skal dog også til stadighed udvikles og kvalificeres tilbud til de børn og unge, der kommer udefra også uden om de obligatoriske forløb, så det er et kæmpe arbejde at dække alle parametre, mens man i Ringkøbing-Skjern må kæmpe med til stadighed at udvikle og tilbyde forløb - og mangt og meget må kasseres, da der ikke er basis for det - en noget mere ustabil og dyrere proces.

Procesbeskrivelse

Processen skal forstås bredt, da den dækker samtlige tiltag - dvs. samtlige berøringspunkter de to tjenester imellem i form af møder, planlægning, udveksling, forløb, evaluering osv., men jo også aktiviteter, hvis afsæt er et resultat af inspiration fra partnerens hidtidige praksis.

Som før nævnt har den toårige projektperiode været brugt til etablering af en fælles undervisningsenhed med et mobilt "formidler-taskforce", der samlet kan dække formidlingen på de i alt 24 udstillingssteder. Det er et stort mål at have - og vi har tænkt, at det har været vigtigt at skabe ro og ejerskab omkring det fra starten, så alle involverede har haft chance for at præge processen og blive hørt. Kommunikation og information har været nøglebegreber.

Der har eksisteret en forståelse for, at folkene i systemet har haft brug for at komme til at kende hinanden som mennesker for at kunne komme til at fungere optimalt sammen i arbejdssituationer.

Det er set før, at der i denne type udvikling godt kan være en uheldig tendens til, at man for tidligt regner med, at kendskabet til de nye kolleger er til stede og processen derfor antages at være mere selvkørende end den i virkeligheden er - dette i de fleste tilfælde fordi lederne eller repræsentanterne osv. i udviklingen har haft en mere omfattende kontakt med hinanden og dermed opnået det altafgørende kendskab til kommende kolleger før andre medarbejdere - og nogle gange tages det for en given ting, at kendskabet generelt er på dette høje niveau.

Skoletjeneste mødet i Nymindegab (formidlermøde) er et godt eksempel til belysning af denne intention. Mødets vigtigste funktion var at skabe kendskab og ejerskab hos medarbejderne. Konsulent Dorte Vind fra Nationalt Netværk for Skoletjenester fungerede som procesleder, og medvirkede til at mødet blev en succes. Jf. Bilag

Samarbejdsområder

Al skoletjenestearbejde i den fælles skoletjeneste vil relatere sig til museernes udstillingssteder og forskningsområder og kernehistorier inden for museernes faglige ansvarsområder - herunder RSM og VAMs fire fælles supertemaer:

- Jernalder-Vikingetid i Vestjylland,
- Anden Verdenskrig i Vestjylland,
- Vestkystturisme
- Vestjyder, landskab og identitet.

”Levende Læring - Skoletjenesten Vestjylland” skal naturligvis bygge på erfaringer fra landets øvrige museumsskoletjenester, men den skal tilbyde et supplement til undervisningen, der har lokalt udspring og med emner, der ligger under museernes ansvarsområde.

Det vil f.eks. sige at:

- Oldtiden skal læres ved at følge lokale arkæologers fund
- Stavnsbåndet skal forstås ud fra en vestjysk herregård og dens ressourceområde
- Andelsbevægelse og demokrati skal kobles til Hjedding og de første andelsmejerier

- Viden om 2. Verdenskrig skal hænge sammen med viden fra Kaj Munks Præstegård eller om de tyske flygtninge efter krigen.

Det er meget bevidst fra vores side, at vi har valgt at koncentrere samarbejdet på de områder, der fra starten er fremlagt som værende noget, vi har til fælles. Hvor udviklingen fører os hen må tiden vise. Desuden satses på at skabe fælles kvalitetstilbud til at bruge museer og kulturlandskabet i udeskole, da netop *udeskole* er højt prioriteret i Varde Kommune og som også er et kernepunkt i RSMs formidlingstraditioner, så er det naturligt at vi arbejder videre med netop dette fælles felt.

Som nævnt er fællesmængden mellem de to partnere stor, hvilket er oplagt at udnytte, men det har været næsten lige så vigtigt at få fastlagt, hvor vi har haft forskelle i indsigt og erfaring. Dette har givet dynamik og ny viden og inspiration. Selve samarbejdet bærer selvfølgelig præg af, hvilket sigte der er med det - hvis det drejer sig om et udviklingsarbejde, hvor vi har et fælles afsæt i erfaring og viden, er det nødvendigt med en form for ydre input i bestræbelserne på at komme på et højere niveau - mens der på felter, hvor den ene partner har et forspring. Det har vi bl.a. på 2 temadage allerede set effekten af.

Udeskole som læringsform

Udeskole som læringsform indeholder et stort potentiale for museerne - begrebet er mere kendt nu i sin udvidede form - dvs. hvor man forbinder det med mange forskellige ting og steder uden for skolen - hvor det jo tidligere kun var kædet sammen med natur områder. Yderligere vil vi holde fast i, at udeskole er blevet langt mere læringsbetonet med mål og overvejelser - tidligere må man nok indrømme, at det mere var sjov afveksling i et forløb - en slags isoleret udflugt med fokus på det oplevelsesmæssige. Vi har nu også med den nye folkeskolereform fået endnu et incitament for at kigge på det at flytte undervisningen ud i den åbne verden - nemlig med ÅBEN SKOLE tanken fra reformen, som også indeholder mange af de samme elementer. Reformen er kommet mens dette projekt har været i gang, og det har givet endnu mere dybde til det samarbejde vi har sat i gang.

Kvalitetssikring

Den interne kvalitetssikring skal ses bl.a. i forhold til et ønske om at få formidlingsaspektet gjort til en ekspertise - her tænker vi på optræning af medarbejdere, kollega feedback, coaching, udvikling, evaluering, konstruktiv kritik (ris/ros), personlige medarbejdersamtaler mv., så vi kan slippe af med den holdning blandt egne kolleger, at formidling og læring kun opfattes som en ekstra krølle til sidst i et forløb - vi vil langt hellere tænke formidlingen og læringen ind i processen fra starten af.

Der ligger også en god kvalitetssikring i det faktum, at vi forsøger at etablere en pædagogisk linje, der gerne skal komme til at gennemsyre virksomheden. De enkelte medarbejdere skal kunne dygtiggøre sig på dette område - det er et fejlskøn at tro, at man udelukkende kan hvile på laurbærbladene i form af en gennemført uddannelse af en eller anden art. Det er en god ballast med en god uddannelse, men udviklingen kræver i højere grad, at man dygtiggør sig i mange forskellige retninger - at man er omstillingsparat, fleksibel og lydhør i forbindelse med nye tiltag og idéer, der måske ligger i periferien af det, der før har været gældende.

Udviklingen af nye, fælles undervisningstilbud til skoler, ungdomsuddannelser og sprogskoler inden for museernes fælles supertemaer må også siges at være et forsøg på at kvalitetssikre vores produkter.

- **Jernalder-vikingetid i Vestjylland**

Eks. På levende læring er der blevet lagt fælles materiale ud til brug for skolerne om bl.a. jernalder. Dette er et omfattende materiale både i skrift, video og billeder. Materialet er blevet til i det fælles samarbejde skoletjenesterne i mellem.

- **Vestjyder, kultur og identitet,**

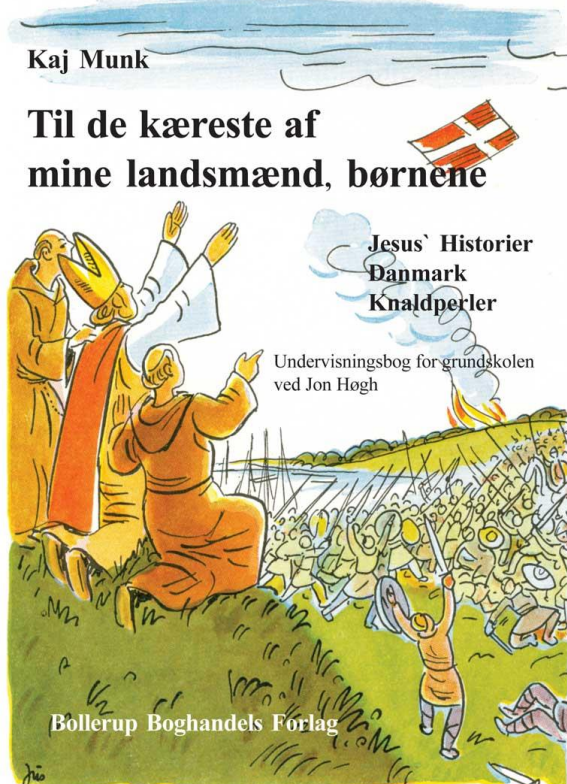
Eks. **Kend dit Nærområde**

Projektet vil gøre eleverne i stand til at søge oplysninger i forskellige medier og vurdere deres kildeværdi, beskrive forskellige tidsaldres magtanvendelse og de rettigheder og pligter, de giver den enkelte (historie 9.kl.). Emnet vil lægge op til tværfagligt arbejde i dansk, historie, biologi, geografi og kristendom.

- **Anden Verdenskrig i Vestjylland.**

Eks. **Camp 7** -Et forløb for alle 7.kl i Varde kommune, hvor de gennem besøg i flygtningelejren i Oksbøl får mulighed for at få en fornemmelse af hvad en flygtning har gået igennem enten under krigen, men vi trækker også linjer til i dag. Her er vores udveksling mellem museerne i gang og RSM har udviklet et af de forløb som eleverne kommer igennem.

Eksisterende tilbud skal forbedres, ensartes, og i samarbejde med uddannelsesinstitutionerne tilpasses deres mål og læreplaner, der jo gennem projektets forløb her gennemgået en stor forandring. Dette har selvfølgelig også optaget os en del i projektet.

1 To nye undervisningsmaterialer

Skolereformen

Skolereformen kommer som en attraktiv ting for os, da der nu sort på hvidt siges, at skolernes kan samarbejde med os som ligeværdige partnere - dette har vi i sinde at imødekomme på bedste vis - og på bedste vis er efter vores mening at kunne komme med nogle pædagogisk og didaktisk velgennemtænkte tilbud, der viser høj kvalitet - og at vi har en bevidst pædagogisk og didaktisk udviklingsorienteret tilgang til sagen. Som skrevet tidligere anser vi det for vigtigt, at vi bidrager til elevernes læring og dannelse på en måde, der følger op på skolernes pædagogiske tiltag - For god ordens skyld skal det nævnes, at det er i skolereformens afsnit om KULTURARVSPÆDAGOGIK, at museet som samarbejdspartner er nævnt.

De projekter, skoletjenesten laver, vil forholde sig til institutionernes og folkeskolens forenklede fælles mål.

Som eksempler kan nævnes:

- EX 1: Udvikling af museumsforløb "Jernalder og Vikingetid i Vestjylland", 3.-4. klassetrin. Vil give eleverne erfaring med at opsøge viden om fortiden i forskellige typer medier, lære dem om sammenhænge mellem materielle kår og hverdagsliv og give dem kendskab til spor fra fortiden i lokalområdet.

- EX 2: Udvikling af ”Anden Verdenskrig - Kaj Munk, Atlantvold og tyske flygtninge”, 8. klassetrin. Relaterer sig undervisning i 2. VK i på 8. klassetrin, samt til kanonpunktet menneskerettigheder. Vil gøre eleverne i stand til at redegøre for historiske begivenheder i dansk sammenhæng i relation til omverdenens historie og give eksempler på kultursammenstød i dansk og europæisk sammenhæng, samt gøre eleverne i stand til at udøve kildekritik.
- EX 3: Udvikling af projektet ’Stavnsbånd og bønder i Vestjylland - der var forskel på folk’, 6.-7. klassetrin. Projektet relaterer kanonpunktet Stavnsbånd til skoleelevernes kendte egn.

Der skal løbende tilrettelægges og afholdes lærer og pædagogkurser i museumspædagogik.

Fælles pædagogisk linje

Vi har gennem projektet arbejdet hen i mod en fælles pædagogisk linje. Den fælles referenceramme bidrager til skabelsen af en rød tråd i måden at gøre tingene på. Vi er flere, der har et godt kendskab til COOPERATIVE LEARNING, som er undervisningsstrukturer, der passer godt ind i en museumsundervisningssituation og som er med til at sikre at den enkelte elev får noget ud af sit besøg. Derudover er det strukturer vi også kan bruge i det før og efter materiale, der på sigt også skal være tilgængeligt i forbindelse med et besøg eller en workshop. Det er også en god kvalitet i forhold til internt at skabe sig et fundament af faglighed og samme sprog mv. Denne pædagogiske linje skal spredes ud til alle formidlere i form af forskellige temadage fremadrette og der er også studiegrupper i skoletjenestenetværket, som vi er flere, der deltager i for hele tiden at udvikle og styrke vore kompetencer.

Vi har fokus på at være med, når det drejer sig om formel læring - altså en struktureret læringsproces, hvor man er meget bevidst om mål, planer, tiltag, evaluering osv.

Vi vil gerne se os som aktører i en livslang læringsproces, hvor viden og dannelse er hovedingredienser. Derfor er samarbejdsrelationerne til eksempelvis skolerne meget vigtige. Vores input er, at vi tilbyder kvalitet med "hænderne på" i en realistisk ramme, hvor også formidlingen anses som en af vores ekspertiser.

Arbejdet med et evalueringværktøj

Vi har gennem projektet arbejdet med at prøve forskellige evalueringværktøjer af og har prøvet at tilpasse værktøjet, så det passer til målgruppen. Vi har valgt pt. At fortsætte med at udvikle på det nedenstående **GLO** (Generic Learning Objectives). Med meget enkle virkemidler får man et meget godt billede af lærernes, pædagogernes og børnenes oplevelser af deres besøg eller workshop.

GLO - afprøvning: se bilag

- Kend din egen Outrup
- Grøn skovnisse Bundsbæk

Vedhæftet er bilag fra elever.

Markedsføring

Vi har forsøgt at bevare en løbende dialog - internt i de to virksomheder og selvfølgelig i forhold til de nære samarbejdspartnere - men også til de fremtidige brugere. Her skal nævnes møder med lokalpolitikere og skoleforvaltning samt offensiv i forhold til de enkelte skoler - i form af skolebesøg (Pæd.Rådsmøder), hvor vi har præsenteret vore tanker og planer. Desuden har vi (for RSMs vedkommende) gjort lignende fremstød på kommunens skoleledermøde. For VAM har arbejdsprocessen været en del anderledes, da skoletjenesten her sidder med i arbejdsgruppe om udvikling af obligatoriske forløb. Denne udvikling kræver også et stort benarbejde, da der går tid før skolerne får et ejerskab for projektet. Markedsføringen er pt. At der bliver lavet hjemmeside for projektet under kommunen, der er sendt plakater ud til institutionerne samt, der er lavet kommunikations aftale med den pædagogiske konsulent.

Bilag: Brev til Skoleforvaltning mv.

Aktuelle oplevelser

Learn

Der er etableret en fælles hjemmeside for skoletjenesten (www.levendelæring.dk) . Denne side er hele tiden i udvikling. Siden skal ses som vores kommunikation med lærere og pædagoger. Vores fælles pædagogiske og didaktiske linje skal kommunikeres tydeligt gennem et besøg på siden. De kan her finde de forløb vi tilbyder, samt se hvad vi arbejder med, og finde materiale de kan bruge til før eller efterarbejdet med forskellige forløb eller workshops.

Vi har forsøgt at tilgodese samtlige behov på denne hjemmeside:

- Let at bruge
- Informativ
- Inspirerende
- Overskuelig.

Vi kobler et bookingsystem på hjemmesiden, så det kan fungere som en enhed. Men vi er opmærksomme på nødvendigheden i at få lavet et system, der passer og fungerer perfekt til vores virksomhed. De mange afdelinger og de tidsmæssigt spredte aktiviteter - og det faktum, at vi bruger mange udefrakommende guider (hvis tid vi ikke bare kan disponere fuldt over) gør det til lidt af et puslespil at finde et effektivt system, hvor også faktureringen og kundekommunikationen skal med i billedet. Vi har således ikke en fast defineret gruppe af ansatte, hvis tid man kan disponere fuldt og helt over - og det er et vilkår, som computer systemerne har svært ved at forholde sig til.

Progression

Vi har været meget opmærksom på nødvendigheden i at holde tingene i gang, processen er bestemt ikke selvkørende - det er vigtigt at være lyttende i forhold til de nødvendige ændringer og justeringer, hvis behov kan opstå i processen. Det er vigtigt at turde erkende, at der måske er nogle ting, der ikke kunne gennemføres som tænkt, men det er lige så vigtigt at være indstillet på, at der måske vil være nogle konsekvenser, der skal tages højde for i processen fremover. Så en vis fleksibilitet er nødvendig, hvis det optimale skal nås. Hvis vi udelukkende kører efter, hvad vi på forhånd havde regnet med mht. mål, proces, indhold osv., uden at lytte, ville vi blokere vejen for de optimale løsninger

- Kontakt
- Nye tiltag
- Justeringer
- Efterbehandling
- Udveksling

Ovenstående er bare få parametre vi skal være opmærksomme på, og som skal holdes i gang.

Rundvisningsmanualer

Et eksempel på et område, der er poppet frem i processen er vores erfaring i forhold til rundvisningsmanualer. For at smidiggøre arbejdet har vi valgt at udvikle materialer til vores rundvisninger, så man som "ny" kollega hurtigt og effektivt kan danne sig et overblik over stoffet - og dermed klare en rundvisning på et ret højt niveau. Disse fortællinger indeholder skriftligt stof, men også videooptagelser af pågældende rundvisning, så man kan få et indtryk af, hvordan tilgangen til rundvisningen kunne være. Dette er under udvikling, som et resultat af dette projekt.

Videndeling

Et andet eksempel kunne være vores erfaring mht. videndeling. Vi har fundet det formålstjenligt at trække nogle ting frem, som de to partnere hver især anser sig som værende førende med - og det er ikke for at fremhæve egen praksis, men hvis vi ikke trækker disse ting frem, vil der nok ske en nivellering af tingene, idet man ikke får en klar fornemmelse for, på hvilke områder man kan lære noget mere - og på hvilke man kan lære fra sig.

Fælles linje

At udvikle en grundlæggende, fælles pædagogik i tjenesten er også en følgevirkning af arbejdet med projektet.

Efter møde med direktionerne er vi blevet bekræftet i, at progressionen skal koncentreres på områderne: Styregruppe, temadage, tilbudsjustering i forhold til skoler. Yderligere har vi fået tilsagn om tydelig opbakning i forsøget på at fremtone vigtigheden i at prioritere dette skoletjeneste forløb højt - også på den interne bane. Vi føler også, at vi har opbakning til at kunne melde rent ud, at projektmålet er omjusteret til, at vi nu har arbejdet mod en *netværksbaseret* løsning, hvor der er et tæt og forpligtende samarbejde, som skal styrke og udvikle begge parter - vi har ikke opgivet den tættere relation, men vi har erkendt, at vi ikke kan starte med det store, markante skridt som startskud i processen - vi må tage mange små i stedet for, da det er en betingelse for at holde udviklingen i gang.

Se igen bilag om samarbejdsaftale

Forløbstiltag - hvor der har været kontakt os imellem

- **Intern kommunikation og information**
Formidlingsmanualer,
Markedsføring,
Levende læring
Kompetencekatalog (Se ex i bilag)
- **Fælles tiltag**
Planlægningsmøder,
Arrangementsafvikling
Camp 7

Kend dit nærområde

Camp 7 Oksbøl

- **Evaluering**
GLO (Se bilag)
Intern
- **Justering af projektmål -**
Milepæle.
Retningsskift
- **Tilbudsjustering**
Udeskole
Målbeskrivelser
Åben skole
- **Fælles formidlermøder**
Kursus på BM - frivilligheds seminar - Kulturarvspædagogik - skoleelever på museum (se bilag)
Mølleseminar (i samarbejde med dansk Møllerforening)

- **Temadage**
Tilbage i tiden - levende historie
Kend dit nærområde
Afslutning på projektet - tema om læring

3 foreløbigt planlagte til efterår
2015-2016

- **Studiegrupper**
SOL - samarbejde om læring
Partnerskaber med skoler
Hvordan kan faglig læsning integreres i skoletjenestetilbud
- **Projekter**
Projekt med MMEX "Spil i skolen"
Gamification
Børn med særlige behov
Deltagelse i aktørfølgegruppe i nationalt netværk for skoletjenester

Temadag

Succeskriterier

Det er ret let at fastslå, hvad der skal være opfyldt for at opnå den optimale succes med projektet:

- Yderligere kontakt og kendskab til hinanden - dette kendskab gør det videre forløb lettere og mere naturligt.
- Udvidelse af vores kreds af tilbud/forløb pga. inspiration fra partneren. Dermed en udvikling af vores faglighed og professionalisering.
- Netværksudvikling både internt og ud adtil.

Projektafslutning

Den 4. maj 2015 sluttede projektperioden med en temadag på Fahl Kro, hvor begge museers skolerelaterede medarbejdere og ledelserne var inviterede til at høre om projektforløbet. Forløbet blev faciliteret fra begge museer. Desuden havde vi Dorte Vind med fra Skoletjenestenetværket. Hun lavede et oplæg om **læring**- hvor står vi nu? Oplægget blev brugt som debatgrundlag samt afslutning på det indledende forløb, som dette projekt kan anses at være, da arbejdet jo fortsætter fremover.

Der blev fra alle hold tilkendegivet, at man var tilfredse med forløbet og resultaterne - og alle håber og tror på, at der fremover vil eksistere et givtigt og inspirerende samarbejde de to museer imellem - og at der er muligheder i at udbygge og kvalificere levende læring. Med den fælles hjemmeside er der også her en kraftig ramme, der fremover kommer til at binde os sammen på flere måder.

Bilag Vision

Levende Læring - Skoletjenesten Vestjylland

Et grundlæggende kendskab til vores lokale historie, traditioner og identitet skaber tætte personlige relationer til vores vestjyske egn og en stolthed over områdets kultur, natur og livsformer.

At alle børn og unge i forbindelse med deres opvækst og uddannelse lærer deres kultur og naturarv at kende - og at de forbinder den med positive og relevante oplevelser.

At museernes læringsrum, pædagogiske formidling og unikke samlinger er relevante og attraktive for børn og voksne i dag- og specialinstitutioner, grundskoler og ungdomsuddannelser.

At museernes skoletjeneste opleves som en kompetent og engageret samarbejdspartner i direkte integration med børn- og undervisnings-området i kommunerne.

At tilbyde læringsforløb som skaber indlevelse i områdets kultur- og naturarv - og giver praktiske og bredt inkluderende læringsoplevelser, som stimulerer alle børn og unge.

At tilbyde læringsforløb som er direkte tilpasset brugernes læreplaner og deres behov for projektorienterede forløb såvel som sociale- og lejrskoleaktiviteter.

At kunne tilbyde læringsforløb i museernes læringsrum, i landskabet, i nærområdet og via nettet - samt i samarbejde med eksterne aktører fx erhvervslivet, arkiver/museer og foreningslivet etc.

At kunne bruge evalueringværktøjer i udviklingen af læringsforløbene - hvor både børn, unge og de voksne får mulighed for at give en tilbagemelding på læringsoplevelsen.

At det omgivende samfund finder skoletjenesten åben og tilgængelig for ideer og samarbejder på tværs af traditionelle løsninger - og at den opleves som dynamisk og kreativ tænkende.

At oprette et center for forskning og udvikling af udeskole- og kulturarvspædagogik, hvor der skabes dokumentation for effekten af læringsforløb på museer og udenfor klasseværelset.

Levende læring - et skoletjenestesamarbejde på tværs af regionsgrænsen, der giver historisk identitet til børn og unge.

Af Mette Bjerrum Jensen og Per Lunde Lauridsen

Med den ny skolereform skal skolerne bruge deres omgivelser i langt højere grad. De skal integrere områdets institutioner og kulturliv i læringsarbejdet. De skal arbejde med It og medier, sproglig udvikling samt innovation og entreprenørskab. De skal være "en åben skole", og museerne er en af de samarbejdspartnere, der kan hjælpe dem til at blive det i praksis. Intentionerne i den åbne skole, og kommunernes stigende fokus på at undervisningen skal "ud af skolen" falder godt i tråd med, at både Ringkøbing-Skjern Museum og Museet for Varde By og Omegn igennem en lang årrække har arbejdet på at professionalisere museumstilbud til skolerne. På Ringkøbing-Skjern Museum er det sket gennem blandt andet en satsning på Kulturarvspædagogik og på at have et samarbejde mellem den udendørs naturformidling og den museale kulturformidling. På Museet for Varde By og Omegn er det sket gennem etablering af en Skoletjeneste på tværs af de museumsfaglige skel, hvilket har opkvalificeret museets tilbud til skoler, både når det gælder formidling på museerne og ude i landskabet. Som et led i denne proces, og i kraft af det strategiske samarbejde mellem de to museumsinstitutioner, har institutionerne i fællesskab valgt gennem et par år at afsøge mulighederne i et tæt samarbejde i forhold til museumsundervisning.

Forsøget med at etablere et tæt strategisk og praktisk samarbejde på skoletjenesteområdet mellem Ringkøbing-Skjern Museum og Museet for Varde By og omegn er finansieret med tilskud fra Kulturstyrelsen. Samarbejdet kalder vi Levende Læring, for det er dét, vi stræber efter: At formidlingen til elever sker gennem en "levende" og indlevet formidler på en måde, så historiske perioder står levende frem for eleverne. Elevernes møde med museumsverden skal være det modsatte af "støvet" og "dødt". Det, vi vil levere, er samtidig et professionelt læringstilbud. Begge dele kan vi gøre bedre i et samarbejde – hvordan det er tænkt, vil vi beskrive nedenfor.

Historisk identitet

Hvorfor skal museer overhovedet bekymre sig om at have læringstilbud til institutioner, skoler og uddannelser? Er kræfterne ikke bedre brugt på at lave gode udstillinger – så kan skolerne jo selv opsøge dem, og historielærerne undervise børnene i områdets historie? Når vi på begge museumsinstitutioner bruger mange mandskabsressourcer på at udvikle og gennemføre gode læringstilbud, er der flere gode grunde til det.

Det kan forklares så enkelt, som en landmand og politiker fra Varde gjorde det på et møde om den åbne skole: Hvis eleverne lærer historien i deres område at kende, og føler stolthed ved den, så går de senere ud i verden og er gode ambassadører for kommunen og egnen – og måske er chancen forøget for, at de har lyst til at vende hjem igen, når de skal til at slå sig ned. På universitetet kalder man de følelser historisk identitet. Det er netop dette, lokalmuseerne beskæftiger sig med at skabe og fastholde, og det, der adskiller det, at tage skoleklassen med på det lokale museum fra et besøg på Nationalmuseet, når klassen er på tur til København. På

Nationalmuseet får eleverne groft sagt national identitet, på lokalmuseet kan de finde deres lokale ditto.

Skoletjenesten på Museet for Varde By og Omegn har blandt andet arbejdet målrettet med at styrke den nære, lokale identitet – kendskabet til historierne, der omgiver de lokale børn i deres dagligdag – med programmet ”Kend dit nærområde”, der efterhånden er afprøvet af tre skoler i Varde Kommune med hele årgange eller mellemtrin. Når eleverne er med på rundtur i den tidligere flygtningelejr, hvis klassen tager på cykeltur i Nørholms kulturlandskab, eller hvis man oplever Dejbjerg Jernalder og ser Dejbjergvognen – så får eleverne lokale vinkler på den store Danmarkshistorie. 2. Verdenskrigsstoffet sidder ikke kun bedre fast, det har også en lokal, mental knage at blive hængt op på, når eleverne har stået på Flygtningekirkegården i Oksbøl og brugt deres mobiltelefon til at lave en dokumentar. Ligesom Stavnsbåndets Ophævelse bliver mere nærværende for udskolingseleverne, når de har set Nørholm Gods, cyklet gennem hele dets store område og oplevet de dybe lergrave, hvor bønderne aftjene en del af deres fæstepligt. Læren om Danmarks Oldtid er blevet både konkret og lokal forankret, når klassen har stået foran vognen fra Dejbjerg, og set det sted, den blev ofret.

Udeskole – eller: Ud af skolen

Mange skoler tilrettelægger efterhånden en del af undervisningen som ”Udeskole”, hvor en fast del af skemaet foregår udendørs. De skoler, der har arbejdet længst med den type undervisning er imidlertid enige om, at ”Udeskole” er meget mere end undervisning i naturen. Undervisning i andre omgivelser end klasselokalet giver i alle tilfælde samme effekt som man ønsker med udeskole, nemlig at der kan bruges andre læringsmetoder, samt at eleverne gennem bevægelse får en bedre indlæring af stoffet. Undervisning på et museum eller i et kulturmiljø ude i landskabet er derfor også ”Udeskole” – eller måske skulle man kalde det ”Ud af skolen”? Når man går rundt i et historisk miljø, hvad enten det er et rekonstrueret miljø som i Bork Vikingehavn, et bevaret miljø som på Abelines Gård eller i Tømrerens hus på Nymindegab Museum, eller et levende kulturmiljø som stationsbyen Ølgod eller købstaden Ringkøbing, kombinerer man en fysisk oplevelse med historisk læring. Det er efterhånden velkendt for såvel lærere som museumsformidlere, at fysisk bevægelse betyder, at ”stoffet hænger bedre fast” hos elever eller publikum. Flere og flere skoler bruger denne læringsstil i ”Udeskolen”, hvor eleverne lærer matematik eller stavning ved for eksempel at bruge skovens materialer til at regne og skrive med. Ligesom flere og flere museer arbejder med et bevægelseselement, når historien skal huskes, som når man i Kulturmuseet Spinderihallerne i Vejle kan danse som en del af udstillingen om danserestauranten Røde Mølle. Det er en gammelkendt lærdom, at indlæring ofte virker bedre at se – og mærke – tingene i virkeligheden, eller at stå på stedet, hvor begivenheden skete, end hvis eleverne kun modtager historieundervisning i klasselokalet. Lærerne på de lokale skoler er ikke nødvendigvis lige så lokale som eleverne. Det betyder, at en lærer i for eksempel Oksbøl eller Lem måske bor i Esbjerg eller Holstebro, og derfor ikke nødvendigvis kender Outrups eller Lems historie, eller blot Varde Kommune og Ringkøbing Skjern områdets historie. Museet bliver i flere og flere tilfælde den bedste formidler af denne til kommunernes børn og unge. Hvis eleverne skal have en historisk identitet og lokale ”knager” at hænge historieundervisningen op på, kan skolerne derfor ikke undvære en god, museal skoletjeneste.

Professionel museumsundervisning / læringstilbud

Ved at kunne tilbyde professionel museumsundervisning i vores fokusområder, kan vi styrke (lokal)befolkningens kendskab til stedernes betydning. Museet for Varde By og Omegn har gennem seks år gennemført projekter for kommunens 8. klasser i forhold til flygtningehistorien som en del af Kulturel Rygsæk i Varde Kommune. På den måde har alle unge mennesker i Varde Kommune i dag kendskab til, at Danmarks største flygtningelejr efter krigen lå i Oksbøl – noget, der bestemt ikke var tilfældet for syv år siden! Den viden har de ikke kun brugt til at hænge deres historiske viden generelt op på – den har også gjort eleverne reflekterede i forhold til flygtningeproblematikker. Det mærkede museet blandt andet efter et fælles projekt med Ringkøbing-Skjern Museum i august 2014, hvor Varde Kommunes samlede 7. klasser stiftede bekendtskab med flygtningehistorier og –følelser i projektet ”F for Flygtning”. Måneden efter projektet var afsluttet inviterede elevrådet på Blaavandshuk Skole i Oksbøl nyankomne, syriske flygtninge, der var blevet indlogeret i Nymindegab, på en dag med kaffe og leg i deres SFO. Eleverne tilkendegav selv, at de havde lyst til at hjælpe, fordi de havde været med i F for Flygtning.

Eksemplet er således godt til at vise, at det kan have afgørende betydning for skoleeleverne at stifte bekendtskab med en professionel skoletjeneste. Men det også godt til at vise fordelene ved at samarbejde på skoletjenesteområdet. F for Flygtning krævede helt konkret en bemanning på ni for at kunne gennemføres. Ni, der alle som minimum skulle kende en smule til flygtningehistorien, og som alle skulle have erfaring med formidling til elever på udskolingsniveau. Desuden krævede det en del brainstorm og træk på fælles erfaringsbank at udvikle et koncept, der fængede hos 7. klasser, der er i en fase af livet, hvor de koncentrerer sig om mange andre ting end de faglige. Projektet kunne derfor kun gennemføres, fordi vi kunne trække på to hold formidlere fra begge institutioner. Takket være vores formelle skoletjenestesamarbejde kunne F for Flygtning gennemføres for 700 elever på et meget professionelt niveau, der efterfølgende har fået gode evalueringer fra eleverne. F for Flygtning er desuden et rigtig godt eksempel på, at vi som museumsinstitutioner kan fremtræde mere professionelt overfor kommunerne i kraft af samarbejdet. F for Flygtning var en del af et kommunalt tilrettelagt weekend-undervisningsprogram for alle 7. klaser. At den fælles museale skoletjeneste kunne løfte opgaven havde stor betydning for skoleforvaltningen i Varde Kommune. Med det strategiske skoletjenestesamarbejde kan vi som museer være bedre rustet til at imødekomme forventningerne fra forvaltninger og politikere i begge kommuner.

Gensidig undervisning og erfaringsdeling

I det første år, hvor vi har haft et formelt samarbejde om skoletjeneste, har vi således allerede vist, at vores tilbud bliver bedre gennem samarbejdet. Det er planen, at den fælles satsning ikke kun skal kunne mærkes på et strategisk plan, men i høj grad også på det praktiske. Vi skal simpelthen kunne etablere bedre skoletilbud og mere professionel undervisning ved at have et formelt samarbejde. Den ene måde, vi mener, det kan gøres på, er at uddanne hinanden internt i de to organisationer. Tilsammen har de to museumsinstitutioner et sted mellem 15 og 20 mennesker, der ofte arbejder med ansigt-til-ansigt formidling, og ofte til skoleelever. De gælder for de fleste, at når man har lavet den samme rundvisning et par gange, har man fundet en

form, der derefter ikke ændrer sig så meget. Vi tænker, at vi kan bruge hinanden til at komme med gode idéer til at gøre tingene en smule bedre i rundvisningerne, og til hvordan vi bedre kan fange de forskellige målgrupper. Vi kan ikke alle sammen følge de kurser, der udbydes af blandt andet Skoletjenestenetværket, men vi kan sende repræsentanter, der kan lære de mest anvendelige greb i forhold til vores formidlingsområder, og derefter undervise os andre i fx cooperative learning, hvor eleverne inddrages i rundvisningen med simple "redskaber", som at eleverne undervejs erfaringsudveksler med sidemanden ect.

Fremover vil formidlerne på de to museumsinstitutioner mødes et par gange årligt til temadage, hvor vi kan uddanne hinanden i mere overordnede emner og formidlingsgreb. Første emne på programmet er "Tidsrejse" – en metode, hvor man bedre kan bringe eleverne "ind" i den tidsperiode, man vil formidle, som et par formidlere fra Ringkøbing-Skjern Museum har erfaring med. Næste emne bliver "Kend dit nærområde", som skoletjenestefolkene fra Museet for Varde By og Omegn vil erfaringsdele omkring, så det kan bredes ud til begge kommuner.

Udvikling af tilbud

Der eksisterer allerede *rigtig* mange tilbud knyttet til de forskellige udstillingssteder, temaer og til landskabet på de to museumsinstitutioner. Med den nye skolereform skal disse tilbud naturligvis rettes til, så de passer til skolernes nye kompetencemål og de overliggende temaer for al undervisning; It og medier, sproglig udvikling samt innovation og entreprenørskab. I Varde Kommune er det endda muligt, at den nye reform vil medføre obligatoriske undervisningsforløb på kommunes kultur- og naturformidlingsinstitutioner, herunder museet.

Optakten til et fælles skoletjenestesamarbejde mellem Ringkøbing-Skjern Museum og Museet for Varde By og Omegn fandt sted med projektet "Vestjyske Moviemakers". Det projekt knyttede sig til to af museernes fælles Supertemaer, 2. Verdenskrig og Jernalder-Vikingetid i Vestjylland. I projektet blev billedmateriale og historiske data gjort tilgængelige på en hjemmeside. Eleverne kan derefter bruge materialet frit til at producere deres egne historiske dokumentarfilm eller journalistiske reportager efter et museumsbesøg. Materialet er blevet anvendt gennem to år af blandt andet alle 8. klasser i Varde Kommune, og med stor succes – elever fra 3. til 8. klasse elsker at bruge deres mobiltelefoner til at lave produkter med. Vi har således allerede et godt fundament for at skolernes museumsbesøg i efterbearbejdningsfasen kan kobles på IT og medier. Begge museumsinstitutioner har gennem en årrække udviklet tilbud, der har andre fag end historie, blandt andet dansk – fx projektet "Fidi'hvaffornoget", der netop går ud på at stimulere elevernes sproglige forståelse på indskolingsniveau. Vi er således godt gearede til at tilpasse vores tilbud til den nye reform – men når vi gør det i samarbejde, bliver tilbuddene endnu bedre. Det er derfor tanken, at de formidlere, der arbejder med skoleundervisning, hvert år mødes en fast uge, så vi ved fælles hjælp og med brug af vores forskellige kompetencer kan tilrette vores eksisterende tilbud til Folkeskolens mål, og udvikle nye tilbud, der efterspørges af skolerne, eller som giver mening i forhold til vores udstillingssteder. På den måde vil de museale undervisningstilbud til stadighed kunne leve op til skolernes og lærernes høje forventninger til, at det undervisningsforløb, som museet har tilrettelagt eller er en del af, kan indgå i den formelle læring. Når skolen har været på museum – eller mødt en museumsformidler ude i landskabet – skal læreren kunne vinge endnu et "mål" af på årsplanen. Som museer i turistlandskabet, med mange udviklingsprojekter på blandt andet formidlingsområdet, ser vi også muligheder i, i fællesskab at udvikle tilbud, der kan afvikles

under fanen "innovation og entreprenørskab". Eleverne kan for eksempel selv være med til at udvikle nye formidlingstilbud i deres egen by, skabe en historisk vandrerute eller en udstilling. Begge museer har også et ønske om at bruge værkstedsundervisning mere, således at man kan udvikle sin egen pramtype i savmøllen i Nymindegab, eller ved egen kraft forstå hvorfor drejektiværnen var en revolutionerende opfindelse i forhold til skubbekværnen – pludselig kunne man helt konkret "slå større brød op", og grundstenen til de første vandmøller var lagt – en historie, der er helt særligt indenfor Supertemaet Jernalder-Vikingetid i Vestjylland.

En fælles platform

Vestjyske Moviemakers lagde ikke kun grundstenen til et fælles skoletjenestesamarbejde. I projektet blev der konkret skabt en fælles hjemmeside, www.levendelæring.dk, der fra starten var tænkt som en platform, der kunne udvides til at omfatte alle skoletilbud fra Ho i syd til Vedersø i nord. Som en del af den fælles strategiske skoletjenestesatsning vil siden blive udbygget, så den fremstår appetitlig for lærerne, og er nem at navigere rundt i i forhold til fag, klassetrin og læringsmål. En fælles digital indgang til de samlede skoletjenestetilbud ved vores to, vestjyske museumsinstitutioner vil betyde, at vores skoletjenestesamarbejde vil være synligt for skolerne og lærerne, der sidder og planlægger deres undervisning.

Vores skoletjenestesamarbejde betyder også, at vi kan fremtræde som en fælles enhed i forhold til de øvrige eksterne partnere, som vi samarbejder med på skoletjenesteområdet. Det er for eksempel UC'erne, Skoletjenestenetværket, foreninger som. Det kan spare ressourcer, da kontakten til disse samarbejdspartnere er meget tidskrævende, men nødvendig for en fortsat udvikling af tilbud, der matcher skolernes forventninger.

Bilag

Referat styregruppemøde fredag d 7.2.2014

Deltagere: Claus, Steen, Peter, Kim og Per

Fint at vi kan tage den nye skolereform med i betragtning

Vi skal afholde en konference i april(maj) for skoleforvaltningerne, politikerne og skolelederne i RKS og VK. Evt. invitere Dorthe Vind fra Esbjerg Skoletjeneste.

Claus fremlagde status for deres samarbejde med VK.

0,5 mio matadorpenge kun til besøg på VM. Nu tyder alt på at kommunen ønsker obligatoriske museum-kanon-tilbud til alle skoleklasser - hvilket gør en stor forskel.

Projektets mål: Undersøge om vi kan lave en fælles skoletjeneste?

Vores fælles vision: At lave en fælles skoletjeneste.

Projektet skal udmøntes i:

- Rapport
- Konference
- Dialog med kommuner, skoler og museer
- Modeller for skoletjeneste
- Hvordan laver vi et "fællesmarked" i de to kommuner
- Lejrskole Turisme
- Hjemmeside - Levendelæring.dk med et forespørgselssystem
- Vi skal kvalificere eksisterende og udvikle nye undervisningstilbud i forhold til skoleref.
- PLL holder styr på timeforbrug
- PLL søger om udsættelse

Claus kontakter Louise Ravnkjær + VK's skolechef ang. konference

Projekttiden fordeles i 2014 på følgende måde:

2 x 2 mdr til projektmedarbejdere i Varde Museum (Mette & Anne Sofie)

1 x 7 mdr til projektleder PLL

+ det forbrugte timeforbrug i 2013

Mette og PLL laver en plan og budget for 2014 - i uge 8

Der er planlagt en ny mødedato fredag d. 28. febr. kl. 9.00 på Varde Museum

Bilag

Bunds­bæk Møllegård d. 10-2-2014

Til
Flemming Juel-Nielsen, direktør
Flemming Nielsen, fagchef

Museet vil meget gerne inviterer til et møde ang. fremtidigt samarbejde på undervisningsområdet.

PT. er vi igang med et ambitiøst projekt i samarbejde med Varde Museum, om udviklingen af fremtidens lærings-tilbud - hvilket passer fint i forhold til de overvejelser som den nye folkeskolereform skaber.

Vi vil meget gerne orientere om dette arbejde (se evt. bilag).

Målet er i samarbejde med vores respektive kommuner at udvikle et koncept for skoletjeneste-tilbud for grundskolerne. (Jf. kompendium Folkeskolereformen - gr. 6)

Vi har en god erfaring i samarbejde med undervisningsforvaltningen og skolerne om at bruge Ude-skole-pædagogik. Vi har dertil udviklet en kulturarvspædagogik, som skaber læring gennem hands-on, bevægelse og eksperimenter m.m.

Senere tænker vi om det kunne være interessant at holde et møde, hvor Varde Museum og Skoleforvaltning deltager og fortæller om deres overvejelser og hvor vi kunne drøfte forskellige muligheder for fremtidens ude-skole-pædagogiske tilbud. Varde Museum har en god dialog med direktør Louise Raunkjær og deres skoleforvaltning i forhold til, hvad museet kan bidrage med af læringsmuligheder.

I forhold til emnet er det relevant, at Undervisningsministeriet i samarbejde med Kulturministeriet har etableret et jysk Skoletjeneste-netværksprojekt, hvor én af koordinatorene skal have plads i Esbjerg/Ribe.

Vi vil gerne drøfte de fremtidige muligheder for et samarbejde - bl.a. ansøgningen om at 2-3 skoler i vores kommuner bliver demonstrationsskoler i forhold til Undervisningsministeriet og Miljøministeriet udbud.

Fra vores museum vil deltage museumsdirektør Kim Clausen, naturvejleder Sabine Jensen og undertegnede.

Jeg vil kontakte jer ultimo februar for at følge op på denne henvendelse.

Med venlig hilsen / Best regards

Per Lunde Lauridsen
Formidlingsinspektør / Museum Curator

Bunds­bæk Møllegård
Bunds­bækvej 25, 6900 Skjern
tlf: 97 36 23 43 / mobil: 60 86 40 47

Bilag

Referat af møde om skoletjeneste projekt på Varde Museums kontor
Deltagere: MBJ, ASVC, PLL

Dagsorden:

1. Fordeling af måneder - ansvarsfordeling
2. Fælles portal/hjemmeside
3. Skoleforvaltning
4. Projektplanlægning

ad. 1. Hvad har vi afholdt i 2013

Hvad gør vi med "egenfinansiering", som er eksternt finansieret fx praktikanter (gratis)

PLL laver en kolonne med extern finansiering

Det drøftes på mødet d. 28. febr. ang evt. ekstra ansættelser - evt Lasse Justesen ?

ASVC på KUAS midler

Konklusion: Vi deler lige over både hvad vi putter i det og hvad vi får ud af KUAS - og bruger buffer fra praktikant timer til evt. relevante udgifter. Husk praktikant timer i opgørelsen.

ad 2. Forsørgelsessystem - evt. model på hver museums hjemmeside pga. prisforskelle o.lign.

RSM: SøgårdWeb - privat firma baseret på Dynamicweb - udvikler deres hjemmeside - med C5 compatible webshopsystem.

RSM: Får en praktikant til at se på hvad der kan lade sig gøre - derefter (efter sommer) ser vi på hvad der kan bruge og ikke - og tager stilling til booking efterfølgende.

Arbejder med hjemmeside fra august -

VAM: Helge fremtidig webmaster.

ad. 3 Skoleforvaltning / Skolekonference

Obs på skolernes/kommunernes budgetlægning i april-maj

Målgrupper:

RSM: Skolefagchef og direktør

VAM: Louise Ravkjær - Inspirationsgruppe vedr. institutioner (NKV, Bib, Forsyning)

Målet med et møde er bl.a. erfaringsudveksling ml. Varde-model og RSM kommune

Forvaltningernes skal møde for VAM vedkommende: dem der er i inspirationsgruppen

Konference: Direktører, Forvaltning, Skoleledere

Inspiration til den nye skolereform

Udeskole = Ud af skolen

Dorthe Vind fra Skoletjenesten i Esbjerg vil være en god oplægsholder

Mål for konference teoretisk og konkrete bagage til forvaltningen

VAM: Sørg Louise Ravnkjær hvad hendes holdning er - er det noget - de vil deltage i på direktørniveau. Claus tager kontakt.

RSM i 2008-2009 blev der arbejdet med udeskolepædagogik - men det blev ikke rigtig implementeret i kommunens beslutninger.

Konferencen kunne ligge i Nymindegab - Bork

Et mindre møde kunne ligge i Ølgod

Vi arbejder på at etablere et møde og/eller konference i april

ad. 4.

RSM: 6. marts møde om skoletjeneste på RSM - Kim, Sabine, Signe og PLL

20. marts møde med alle formidlere på RSM - om projektet m.m.

Projektindhold:

Task-force - alle formidlere fra VAM og RSM mødes i medio juni - PLL finder datoforslag med Signe og melder tilbage.

Lærerkurser: RSM med på VAM udeskolekursus i august - PLL taler med Sabine om der er noget på vej i RSM

Dorte Vind - lave et train-the-trainer kursus for museumsmedarbejdere - så de kan lave gode lærerkurser - samt deltage i et lærerkursus.

Evalueringsværktøj: GLO - generic learning objectives - Leicester Uni. Jocelynn Dodd - engelsk evalueringssystem som ASVC er uddannet i - kan GLO omformes til et dansk system. Evt. investere Jocelynn via videokonference til at deltage i et møde hos os.

(PLL sender powerpoint til ASVC)

ASVC underviser i metoden på mødet i medio juni.

Lejrscole-turisme: Vi arbejder videre med i foråret at kontakte de danhostels o.lign voreområder - afstemninger af ideer til et mulig samarbejde med eksterne partnere.

Danhostel Oksbøl, Danhostel Lønne

Danhostel Rofi, Danhostel Hvide Sande
Vinterlejegård, Skjern Kulturcenter.

PLL laver oplæg til mødet d. 28. febr. om måneder og budget for timeforbrug etc.

Bilag

Referat styregruppemøde på VAM d. 28/2 2014

Deltagere: CKJ, ST, MBJ, ASVC, PC, KC, PLL

1. Fordeling af projektets medfinanseringsmåneder og tilskudslønmidler

Efter drøftelser blev aftalen med fordelingen af måneder som i skemaet.

		mdr	medfinansiering	KUAS	I alt	
2013	VAM	3				
	RSM inkl praktikanter	3+3				
			9			
2014-2015	VAM	4		7		
	RSM inkl praktikanter	2+3				
			9			
	RSM PLL			11		
			18	18	36	mdr
			700.000	700.000	1,4 mio	kr

Det blev aftalt at eksterne personer såsom turistfolks timer er medfinansiering

MBJ tæller timer på VAM

PLL tæller timer på RSM - samlet samler op hver måned for det samlede projekt.

2. Plan for projektets forløb indtil maj 2015

Plan for projekt											
	febr	marts	april	maj	juni	ju li	august	september	oktober	november	december
planlægning			konference /møde	VAM skoler	fællesmøde VAM/RS M		GLO eval udvikling	GLO eval afprøvning	RSM Lærerkurser	RSM Grøn skovnis.	

skolereform	planlægning / konference	forvaltninger / kommuner	RSM skoler	Mobil Taskforce Samarbejde	VAM Lærerkurser	skoler				
	møder med kollegaer	frivillige i skoletjeneste	GLO evalforsøg	evaluering værktøj	Tidsrejser	Hjemmesider	Hjemmeside	Info/PR-strategi		
	Visionspapir	Ideopsamling	Transport			Fælles/Tri mål				
	Pressemedl.		Sponsor							
	lejrskoleturisme	lejrskoleturisme	lejrskoleturisme			udvikling / tilpasning af tilbud	udvikling / tilpasning af tilbud	udvikling / tilpasning af tilbud	udvikling / tilpasning af tilbud	udvikling / tilpasning af tilbud

Vi skal lave et visionspapir og en pressemedl om projektet med det tema at vi fra museerne gerne vil bakke lærer og skoler op i processen med understøttende undervisning.

PLL taler med PR-lben om artikel i profil hæftet som distribueres i foråret i RSM-kommune
VAM ønsker nogle af hæfterne til uddeling.

Indtænke transport og MMUs transportordning i Midtjylland. Flere skoler og SFO har egen bus.

Indtænke frivillige i skoletjeneste.

Evt afprøve tidsrejser - LLL kan evt. lave et kursus i aug. Eller få en underviser fra Jamtli.

VAM: Lejrskoleudvikling er en turismesatsning. Satser på vores store lejrskolepotentiale = turismepotentiale. VAM sender link til PLL over vandrehjems hjemmeside.

PC: Tarm Idrætscenter vil også gerne lave et samarbejde.

VAM/RSM har hvert deres ydelseskatalog.

Erfaringsudveksling om daginstitutioner.

3. Plan for møde/konference med den kommunale verden

Mødet med forvaltningerne bestående af direktør og fagchef for skoleforvaltningerne skal definere endemålet for samarbejdet i projektet.

Husk kontakt til gruppen af skoleledere

Re-lancere projektet i relation til skolereformen - som et nyt projekt med store muligheder.

4. Deltagelse i møde i Jelling om Videncenter for Kulturarv d. 3. april

KC + PLL deltager - MBJ og ASVC undersøger muligheden.

.

Bilag
INVITATION

Bundsbæk Møllegård d 7-3-2014

Til Børne- og Familieudvalget v. formand Lennart Qvist
Til Kultur- og Fritidsudvalget v. formand Kristian Ahle

Museet vil meget gerne invitere til et møde om skolereformens betydning for samarbejdet mellem skoler og kulturlivet - torsdag d. 3. april kl. 19.30 på Bundsbæk Møllegård. (eller en anden dato - I er velkomne til at foreslå et alternativ)

Vi vil meget gerne præsentere vores initiativ på området i form af et ambitiøst projekt i samarbejde med Varde Museum. Projektet - som har et budget på 1.495.000 kr - har til formål at udvikle museernes natur- og kulturundervisning direkte til de fordringer som den nye folkeskolereform skaber. (se evt. bilag).

Målet er at understøtte skolernes og lærernes målsætninger i forhold til aktiv læring, udeskole, inklusion og den åbne skole.

Museet ønsker at indgå som en aktiv partner i:

- Det faglige løft af eleverne
- Arbejdet med inklusion af børn med specielle behov
- Fremme den lokale sammenhængskraft
- Skabe kendskab til den lokale identitet og underbygge de unges tilknytning til deres egn
- Øge bekendtskabet med foreningslivet
- fremme primært børn og unges forståelse af, at historie og kulturarv har betydning for samfundsudvikling, hverdagsliv og værdigrundlag, og at denne forståelse kan bruges som middel til at tage bestik af deres fremtidsmuligheder.

Vi vil meget gerne være med til at skabe resultater på området og indgå i en dialog om mulighederne i et dynamisk samarbejde.

I er velkommen til at vurdere om I kommer hele udvalg, nogle repræsentanter - eller blot jer formænd - samt om I ønsker at der deltager repræsentanter fra jeres forvaltninger.

Med venlig hilsen

f/ Kim Clausen, museumsdirektør

Per Lunde Lauridsen
Formidlingsinspektør / Projektleder

S:U

Bilag

Levende Læring
'Skoletjenesten Vestjylland' i Ringkøbing-Skjern og Varde Kommuner

Projektets indhold:

- Koordinering med skoleforvaltninger i Ringkøbing-Skjern og Varde
- Konference for skoleforvaltningerne, skolelederne og skolepolitikere i begge kommuner om ude-skole-pædagogisk strategi sammen med museerne.
- Erfaringsudveksling ml. kommuner og museer jf. folkeskolereform

- Fælles skoletjeneste ml. Ringkøbing-Skjern Museum og Varde Museum
- Fælles platform - hjemmeside - til læringstilbud
- Fælles formidler-taskforce
- Nye læringstilbud jf. skolereformen, trinmål og læringsmål

- Eksisterende læringstilbud tilpasses skolereformen, trinmål og læringsmål
- Lærerkurser
- Evalueringsværktøjer
- 24 museers + natur- og kulturlandskabets læringsmiljøer i to kommuner
- Udvikling af lejrskole-turisme

- En række kvalificerede museumsformidlere
- Naturvejledere
- Artikler til fagblade om projektets emne

- Vision: Et center for kulturarvspædagogik i Vestjylland

Bilag

Dagsorden Formidler-møde d. 20. marts 2014 kl. 8.30-11.00

Præsentation af projektet Skoletjenesten Vestjylland v. PLL - Samarbejde med Varde Museum - Skolereformen, Den Åbne Skole - Skoletjenesteplatform - Levende Læring - Formidlermødet d. 10. juni med Varde Museum.	8.30-9.00
Gennemgang og drøftelse af Matrix over skoletjeneste forløb - jf. delt regneark med tilbud	9.00-9.30
Pause	9.30-10.00
Drøftelse: Koordinering og mulige samarbejdsløsninger - kulturhistorisk formidling - udstillinger, - naturvejledning - eksterne guider - evt. frivillige	10.00-10.30
Opfølgning og visioner for Levende Læring på RSM	10.30-11.00

PLL er mødeleder

Line Visgaard (praktikant) er referat

Bilag

Dagsorden 8. april kl. 10.00-11.30 2014 på Bundsbæk Møllegård

Møde om Skoletjenesten Vestjylland - samarbejdsprojekt mellem Varde Museum og Ringkøbing-Skjern Museum

1. Præsentation af udviklingsprojektet Skoletjenesten Vestjylland.
2. Drøftelse af muligheder i den nye skolereform
3. Opsamling

Evt. Orientering om møde med mulige samarbejdspartnere i den Åbne Skole jf. bilag

- Arbejde med lokal identitet
- Inklusion/Specialtilbud
- Undervisningsmateriale
- Konsulent for arkiv/egnsmuseer-Skoletjeneste
- Udeskolepædagogik
- Faglighed
- Matadorpenge
- Bosætning
- Børne- og Ungdomskultur
- Kulturelle Rygsæk
- Transport
- Frivillige

Museumsdirektør Kim Clausen og formidlingsinspektør Per Lunde Lauridsen deltager fra museet.

ad. 1

Målet er at understøtte skolernes og lærernes målsætninger i forhold til aktiv læring, udeskole, inklusion og den åbne skole.

ad. 3

Museerne ønsker at indgå som en aktiv partner i:

- Det faglige løft af eleverne
- Arbejdet med inklusion af børn med specielle behov
- Fremme den lokale sammenhængskraft
- Skabe kendskab til den lokale identitet og underbygge de unges tilknytning til deres egn
- Øge bekendtskabet med foreningslivet
- fremme primært børn og unges forståelse af, at historie og kulturarv har betydning for samfundsudvikling, hverdagsliv og værdigrundlag, og at denne forståelse kan bruges som middel til at tage bestik af deres fremtidsmuligheder.

Vi vil meget gerne være med til at skabe resultater på området og indgå i en dialog om mulighederne i et dynamisk samarbejde.

Bilag

Bundsbæk Møllegård, den 1. maj 2014

Forslag til dagsorden til samarbejds møde mellem Museet for Varde By og Omegn og Ringkøbing-Skjern Museum den 5.maj 2014 kl. 9-15 på Bundsbæk Møllegård.

1) Skoletjeneste projektet. 9-11 (Deltagere: Per, Anne Sofie, Mette, Claus, Sten, Peter og Kim)

- Tidsplan for projektet jvf. referat fra mødet den 28..2.2014. (Per)
- Afklaring af evt forskellige opfattelser af, hvor vi vil hen med projektet.(Mette og Anne Sofie)
- Orientering om hvad der er sket i projektet siden sidst.

Nyt fra Ringkøbing-Skjern:

a)Møde med formanden for undervisningudvalget Lennart Qvist og formanden for

kulturudvalget Kristian Ahle om den nye skolereform og en fælles skoletjeneste

b)Mødet i Jelling på det nye nationale center for historie og kulturarvsformidling

c)Møde på Hjerl Hede i Frivilligheds Akademiet med indlæg af Sten Rentzhog bl.a. om skoletjenesten på Jamtli .

Nyt fra Varde

- Kommende opgaver. (fælles møde med lærere fra de to kommuner den 10.6.2014)
- Mødeplan

2) Ark Vest 11-12 12.30-13.00 (Deltagere Poul, Lene, Randi,Sten, Claus, Peter og Kim)

- økonomi (budget)
- afklaring mellem interne og eksterne ansættelser i relation til Søren Christensen's ansættelse
- kontoplan (Randi og Sten)
- udgravninger /ordrebog
- opgaver på kort sigt .
- udarbejdelse af kontoplan
- opgaver på langt sigt
- status på beretnings efterslæb
- oversigt over hensættelser til udarbejdelse af beretninger pr 1.1.2014
- retningslinjer for fakturering (moms)
- retningslinjer for indkøb og porto
- evt.

3) Afslutning af fælles projekterne : Movie Makers og Fortidens Ansigter. (Deltagere: Claus, Sten, Peter, Randi og Kim)

4) Status på Kulturarvsturisme - møde/konference i løbet af efteråret ?

5) Opdatering 2014. Køreplan

6) Orientering

7) Evt.

Referat Skoletjenestemøde d. 13.5. 2014

1) Skoletjeneste projektet. (Deltagere: Per, Anne Sofie, Mette, Claus, Sten, og Kim)

- Tidsplan for projektet jvf. referat fra mødet den 28..2.2014.
  - Der laves en mere detaljeret tidsplan med faste mødedatoer
  - Der skal laves en beskrivelse af de forskellige vilkår de to kommuner imellem
  - Slutmålet kan være et samarbejde mere end en fast enhed. Vi definerer selv hvad vi mener med "skoletjeneste". Det vil bl.a. være et kompetenceløft i et samarbejde ml. medarbejdere.
  - Vi vil arbejde med åbne referater og RSM tænker Sabine mere ind i projektet.
  - Vi tæller hver især timer - hver måned.
  - Målet med at spejle det bedst mulige i hver kommune, ligger UD OVER projektet.
- Afklaring af evt forskellige opfattelser af, hvor vi vil hen med projektet. (Mette / Anne Sofie)
  - Med udgangspunkt i udkastet "Vision Skoletjenesten Vestjylland" sender VAM kommentarer til PLL - så den kan rettes til.
  - Med udgangspunkt i projektbeskrivelsen konkretiseres målene
  - PLL skriver mål op i listeform, hvorefter vi sammen konkretiserer - hvad er det så helt konkret vi gør. Jf. tidsplan.
  - Vi sætter møder i kalenderen - 1 gang pr. mdr.
  - Vi begynder at skrive en log-bog over projektet - en procesbeskrivelse.
  - Interface, LearningMuseum, Museum+Skole - vi skal afklare muligheder og resultater fra disse projekter. PLL kontakter Anja fra Blichermuseet derom.
  - Innovation - skal det været et emne i vores skoletjeneste - det er noget ungdomsuddannelserne har fokus på. Temaet indeholder markedsføring, hist.udvikling fx. andelsbevægelsen, turisme m.m
- Orientering om hvad der er sket i projektet siden sidst.
  - VAM har gennemført en række skoletjenesteforløb i kulturelle rygsæk-forløb
  - Lisbeth Lunde Lauridsen indgår i projektet med ca 7 timer pr. uge - som PLL så bruger mindre.
  - RSM har fået afklaret via møder med RSKS kommunes skoleforvaltning, skolepolitikere og skoleledere - at pengene er ude ved skolerne, og forvaltningen ønsker ikke at ændre på dette.
  - VAM: Satser på tilskud fra VAK - dels gennem en fortsættelse af Natur-kultur-sundhedskataloget, hvor skolerne bruger "klip" som betaling for formidling, dels gennem en til to årsværk
  - Vi arbejder på flere forskellige modeller for en skoletjeneste - da der er store forskelle de to kommuner imellem.
  - RSM laver formentlig et frivillighedskursus i skoletjenestenforløb og pædagogik i efteråret.
  - VAM tanker om Sprogskolen - mulig partner.
  - PLL informerede om et muligt projekt som vi kan blive en del af -hvis formidlingspuljen vælger det. Det omhandler børn med særlige behov - Vesthimmerlandsmuseum er projektleder. PLL har fundet en skole som gerne vil være med.

Bilag

Dagsorden Skoletjenesteprojekt d 26 maj 2014 på BMG

Deltagere: ASVC, MBJ, LLL, PLL
cc. SJ

Referat v. LLL

1. Fællesmødet d. 10. juni

- Dorte Vind
- Anne Sofie

- *Dorte Vind har tilbudt at være konsulent og deltager hele eftermiddagen.*
- *Brainstorm over hvilke skoletjenestetilbud vi har på vores museer - Mette og Per har hver 10 min.*
- *Vi mødes på Nymindegab museum*
- *Vand, kaffe og kage sørger Varde for - der er ikke pausetid*
- *10 min til tankerne omkring projektet*

Program d. 10. juni kl. 13:00-16:00

10 min. Velkomsten - inkl. hvad er tankerne bag projektet v. Mette

10 min. Per introducere skoletjenestetilbud på Ringkøbing-Skjern Museum

10 min. Mette introducere skoletjenestetilbud på Varde Museum

10 min. intro vedr. GLO - v. Anne Sofie og evt. Dorte Vind

(Dorte kan ringe og aftale med ASVC)

2 min. tal med sidemanden om hvordan kan vi lave skoletjeneste sammen

OVERSKRIFTEN for resten af eftermiddag - hvor kan vi få glæde af hinanden ved at samarbejde i skoletjenesten v. Dorte Vind

Ref. evt. v. Peder (RSM) eller Charlotte (Varde)

Afrunding v. Per (orientering over fremtiden i dette regi - inkl. skoletjeneste + kompetenceløft)

Arbejdsspørgsmål til Dorte Vind: (PLL kontakter Dorte Vind)

Hvor kan vi få glæde af et samarbejde i skoletjenesten.

Hvordan kan vi konkret samarbejde i skoletjenesten.

- temadage, workshop, intern udd., kommunikation, livslang læring, materiale fremstilling, aktiviteter, erfaringsudveksling, kompetenceudvikling, pædagogiske/didaktiske overvejelser, inklusion og børn med specielle behov, forventningsafstemning til gæsterne, forberedelsesmaterialer, lærerkurser,

PLL sender ydelseskataloget rundt til RSM og til Mette, der sørger for formidlerne i Varde

2. Mødedatoer for resten af projektperioden

- 10. juni - mødes Dorte Vind, ASVC, MBJ, LLL, PLL kl. 12:00 til frokost og klargøring til arrangementet.

- 24. juni i Varde kl. 10:30-11:30 (muligvis bookingsstruktur v. PLL/LLL)

- 5. september i Bundsbæk kl. 09:00-12:00

3. Fra projektbeskrivelse til konkrete opgaver

- GLO

- *Formidler taskforce*

- konkretisere hvem gør hvad og hvordan og hvornår
  - skaber fælles workshops
  - overblik over hvor vi har brug for ekstra formidlere og hvor vi kan samarbejde
  - formidlingsmanualer - tilgængeligt online
  - udd. personale på mindst ét formidlingssted ved hvert museum
  - er det muligt at udvikle formidlerteams
- Tilpasse tilbud til Folkeskolens fællesmål
    - Evalueringsmetode til hvert tilbud
  - Udvikle "nye" undervisningstilbud i supertemaerne
    - lærerkurser i museumspædagogik og forventningsafstemning
  - Værkstedundervisning
    - klasseværelset uden vægge / hands-on-erfaringsudviklende
    - kompetenceløft
  - Frivilligseminar i skoletjeneste
  - Levnede Læring.dk
    - hjemmesideplatform
    - informationsmateriale om hjemmesiden (evt. en folder)
  - Evaluering - devaluering - og efter første år og efter andet år
    - slutevalueringen sendes til bestyrelsen
    - kort artikelform til diverse blade
    - årbogsartikel
4. Hvis vi når det
- Kompetenceløft af medarbejdere
  - FrivillighedsAkademi for Frivillige i Skoletjenester
  - Efter d. 10. juni aftales der hvilke workshops, der er efterspørgsel for blandt medarbejdere til kompetenceløft
    - Værkstedundervisning
    - Formidlermanualer til de enkelte steder
    - Rolle-formidling / tidsrejser m.v.

5. Evt.

Bilag

Resumé af møde vedrørende fælles skoletjeneste
Nymindegab Museum 10. juni 2014.

God velkomst med en imødekommende og åben præsentation af emne og dagens mål - det bliver tidligt slået fast, at dette er indledningen til en proces, hvis slutresultat ikke kendes på forhånd. Formen, retningen osv. er ikke fastdefineret på nuværende tidspunkt, hvilket indikerer, at mødedeltagere/medarbejdere får indflydelse og medbestemmelse på udfaldet mv. Det bliver ikke præsenteret som et koncept, der er planlagt fra oven med faste grænser, arbejdsopgaver osv.

“Quiz og Byt” er en dejlig igangsætter - man hilser på hinanden på en sjov måde og har med spørgsmålene lidt at snakke med hinanden om. Man får lige rørt sig lidt, og den uformelle atmosfære kommer i højsædet.

Hurtig og informativ præsentation af de to partners skoletjeneste-tilbud.

Ressourcer hos hinanden

Der skal nu “spottes ressourcer” hos hinanden. Medarbejdere fra de to museer er sammen om at fremdrage 3 positive kvaliteter hos hinanden. Dette er umiddelbart en god ting, da man arbejder og viser interesse i modparten - og focus er på de positive kvaliteter - man får ros, og det bliver man sjældent for gammel til ikke at synes om.

Dorte samler resultaterne sammen og præsenterer dem.

Ringkøbing-Skjern Museum om Varde Museum:

- 1) “Matador-penge” - øremærkede ressourcer
- 2) Ærkæologer involveret i formidlingsafdelingen
- 3) “Kend dit nærområde” - formidlere ud på besøg for at hjælpe processer i gang i lokalområdet.

Varde Museum om Ringkøbing-Skjern Museum:

- 1) Gejst - engagement og motivation
- 2) Teoretisk erfaring
- 3) Historiske værksteder - rammerne følger op på emnerne.

Oplæg ved Dorte om Skoletjenestenetværk og studiegrupper, Folkeskolereform, Udeskole osv.

Centrale ting i denne forbindelse:

Følge op på skolens krav om dokumentation ved at beskæftige sig mere omkring læringsmål - museerne skal blive bedre til at klarlægge, hvilke mål man er med til at opfylde. Vi skal sige “lære” og ikke “lave”, når tingene præsenteres i diverse rundvisninger og projekter.

Teach out (et vidensbaseret udeskolekoncept støttet af Trygfonden og Nordea) har gode kvaliteter i sig.

Vi skal udnytte synergieffekten i sammenhængen mellem det formelle og det eksterne læringsrum - altså at skolen har en ramme, og museet har en anden ramme.

Museerne skal følge med - man kan også lægge op til at kunne “nørde” på et museum. Et museum behøver ikke nødvendigvis være statisk og ufleksibelt.

Strække ben pause - kaffe/kage

Det sidste arbejds punkt - samarbejdet

“Hvordan kan vi få glæde af at samarbejde?” og “Hvordan kan vi konkret samarbejde om Skoletjeneste?” danner udgangspunkt for først en individuel og derefter en gruppevis budrunde herpå. Svarene kan koges ned til 3-4 områder

1) Holdninger hos medarbejdere - er der fælles ejerskab hos personale? Vilje, tid og penge - er ledelsen med på tankerne?

2) Hvad man kan opnå - større fælles viden via erfaringsudveksling, bedre mulighed for at dele (genstande, mennesker og rum). Bedre sparring inden for fælles arbejdsområder. Større volumen lig med en bredere vifte af tilbud.

3) Hvad der er nødvendigt for at opnå det - kompetenceløft af medarbejdere, udvikling af formidlingstilbud og drejebøger, temadage for formidlere, faglige og pædagogiske kurser, netværksmøder - en erkendelse af, at fælles udvikling kræver fællesskab og kendskab til nye kolleger (en social opgave), fælles markedsføring (hjemmeside)

Arbejdet gjort på små papirlapper og samlet på oversigtskort - god visuel effekt.

Konkret tekst på lapperne:

Overordnede tanker:

“Største udfordring - har vi lov af ledelsen?”

“Udfordringer ved 2 kommuner - oppefra/nedefra”

“Hvor meget? - hvor lidt? - afgrænsning”

“Projekt-fællesskab eller reelt samme gruppe med fællesmøder og evt. fælles kalender - er vi kolleger?”

“Er der ejerskab hos personalet? - hvordan skabes der ejerskab?”

“Er der vilje, tid og penge?”

Dele ressourcer:

“Dele ressourcer”

“Dele genstande mennesker og rum”

“Samarbejde om udlånskasser”

“Dele stor samlet viden”

“Dele vidensressourcer”

“Fælles markedsføring - hjemmeside”

Uddannelse og udvikling af medarbejdere og forløb:

“Formidlere klædt på til mange forskellige forløb”

“Procedure for ny uv-materiale - inddrag formidlingsteam i opstart”

“Udvikling af formidlingstilbud og drejebøger”

“Lave formidlingsmanualer”

“Vidensudveksling og sparring inden for fælles arbejdsområder”

“Medarbejdernes kompetencer skal synliggøres”

“Kompetenceløft af personale”

“Temadag for interesserede formidlere - pæd. kurser - faglige kurser”

“Større volumen og professionalisering af formidlingsarbejde”

“Udviklingsdage af nye formidlingstilbud”

“Netværksmøder og kompetencekatalog”

“Lave lærer/pædagog kurser”

“Teams og udviklingsdage”

“Erfaringsudveksling”

Afrunding og tak for dagens indsats

Bilag Referat af opfølgningsmøde 24/6

Skoletjenesteprojekt

Deltagere: MBJ, ASVC, PLL, LLL
Referent: LLL

Opfølgning på følgende:

1: - Vision for Skoletjensten Vestjylland

2: - PLL har inviteret til en række milestens-møder

3: - Procesmødet i Nymindegab jf. resume

Et godt og konstruktivt møde.

Dorte Vind skal vi endelig bruge alt hvad vi kan. Hun er meget dygtig!

Fra dagen:

Overordnet spørgsmål:

Afklares hvordan opfattes den fælles skoletjeneste - Er det kollegafællesskab eller udviklingsfællesskab?

Den største udfordring er: Har vi lov af ledelsen?

Dele ressourcer:

Hvilke konkrete ressourcer har vi? og hvordan kan vi dele dem?

Kompetenceløft:

Fremstilling af et katalog med vores spidskompetencer knyttet til vores ansatte. (gennemgå det evt. på museets fællesmøder (onsdagsmøde/koo.møde)

Manualer til formidling

Udd. hinanden

- Tidsrejseudd. (evt. med hjælp fra Sverige)

- Guidede ture

- Historiske værksteder

- Kend dit nærområde

Udvikling af nye tilbud med fokus på nye-fællesmål: (evt. 6 personer, der gennemgår eksisterende tilbud)

Hvad skal vi lære?

Hvad skal vi lave?

PLL - laver en rundskrivelse til formidlerne som opfølgning.

4: - Detaljeret beskrivelse af de kommunale vilkår

Mette skriver 10 linjer om Varde Kommune - sendes til Per

Per skriver 10 linjer om Ringkøbing-Skjern Kommune - sendes til Mette

5: - Fra projektbeskrivelse til konkrete opgaver - jf. pkt. 3 referat 26-5-14

6: - 6. september: ca. 600 elever i 7. kl i flygtningelejren
PLL tager kontakt til Henrik Sipzane vedr. flygtningetema
Hvor mandskabskrævende?

Plan B:

GPS-løb - hvor man mødes med en person (personale) / en post der giver mening

7: - Log-bog

PLL - samler ref.

Mette er redaktør til en artikel (evt. to) til Årbogen om skoletjenesteprojektet - evt. begge år

GLO

ASVC laver GLO over et forløb i september

PLL kontakter Louise og Sabine

Formidlertaskforce

- konkretiserer hvem der gør hvad

Hvad, hvordan og hvornår

- skaber fælles workshops

- overblik over hvor vi har brug for ekstra formidlere og hvor vi kan samarbejde

PLL (RSM)/ ASVC (Varde): - formidlingsformualer - tilgængeligt online

- udd. personale på mindst et formidlingssted ved hvert museum - coaching

- er det muligt at udviklet formidlerteams

Tilpasse tilbud til Folkeskolens fællesmål

- evalueringsmetode til hvert tilbud

LLL indkalder til et seminar på 6 personer

Udvikle "nye" undervisningstilbud i supertemaerne

- lærerkurser i museumspædagogik og forventningsafstemning

PLL - kontakter Sabine om i fællesskab med Dorte Vind

Mette sender materiale om lærerkurses

- Værkstedsundervisning

klasseværelset uden vægge/hands on erfaring

Mettes gmail:

mettekbjerrum@gmail.com

- GLO ASVC

- *Formidler taskforce*

- *konkretisere hvem gør hvad og hvordan og hvornår FÆLLES*

- skaber fælles workshops FÆLLES
- overblik over hvor vi har brug for ekstra formidlere +hvor vi kan samarbejde FÆLLES
- formidlingsmanualer - tilgængeligt online VAM/ASVC + RSM/PLL
- udd. personale på mindst ét formidlingssted ved hvert museum Coaching
- er det muligt at udviklet formidlerteams FÆLLES

- Tilpasse tilbud til Folkeskolens fællesmål LLL
  - Evalueringsmetode til hvert tilbud ASVC

- Udvikle "nye" undervisningstilbud i supertemaerne MBJ/PLL
  - lærerkurser i museumspædagogik og forventningsafsteming PLL/SJ + Dorte V

- Værkstedsundervisning
  - klasseværelset uden vægge / hands-on-erfaringsudviklende PLL
  - kompetenceløft MBJ/PLL
  - Værkstedundervisning ?
  - Rolle-formidling / tidsrejser m.v. LLL

- Frivilligseminar i skoletjeneste PLL

- Levnede Læring.dk
  - hjemmesideplatform PLL
  - informationsmateriale om hjemmesiden (evt. en folder)

- Evaluering - devaluering - og efter første år og efter andet år
  - slutevalueringen sendes til bestyrelsen ASVC
  - kort artikelform til diverse blade MBJ
  - årbogsartikel MBJ

Afrapportering

Bilag

Møde med Bundsbæk Mølle

Dagsorden er som følgende:

- Præsentation af formidlingsplatform for RKSK v. Karin Guldbrand
forbindelse ml

krop og kompetence

tirsdag d. 1. marts 2016 9-13 INKL FROKOST
9. MARTS NATURFAGSMARATHON

- Om Levende læring og samarbejdet med Varde Museum v. Per Lunde Lauridsen
- Om samarbejder med lokalarkiver og egns museer om åbne skole forløb v. Per Lunde Lauridsen
- Samarbejdsflader i fremtiden - fælles drøftelse

Deltagere: Anne-Mette Navne, Rye, Karin Guldbrand, Peder Lynghus, Sabine Jensen, Per Lunde Lauridsen

Oversigt over uformelle læringsmiljøer på ÅS

Send idekatalog til Sabine

Få nogle læringstilbud fra Sabine

Overvej evaluering. Lærerne kunne notere, hvilke læringsmål, der blev opfyldt

Netværk for skoletjenester

<http://www.uvm.dk/Den-nye-folkeskole/En-laengere-og-mere-varieret-skoledag/Den-aabne-skole>
innovation og turisme - et samarbejde med Bundsbæk? Per Lunde vender tilbage med hvem der har stillet opgaven.

Hvilke årgange er gode til "faste" tiltag på årgangene?

Sabine app? Hvor?

Anne marie gintberg (viden og strategi) alle kort i kommunen

Busser kan blive billigere, hvis de kører, annette testbjerg fra teknisk forvaltning, fra kl. 9-13, skolebusserne, midttrafik, 500-700 kr. i timen.

I morgen skal jeg godkende kataloget.

Mærsk krop og bevægelse, idræt og motion i Naturens rige,

Venlig hilsen

Karin Guldbrand

Læringskonsulent

Kompetencekatalog
medarbejdere og guider på Ringkøbing-Skjern Museum

□

Kompetencekatalog
medarbejdere og guider på Ringkøbing-Skjern Museum

Kim Andersen
Peter Carstensen
Antilio Dona:
Torben Egebjerg
Palle Eriksen
Steen Espensen
Mikkel Hollmann
Karin Høegsberg
Sanne Høstgaard
Tordis Jensen
Helle A. Jensen
Lillian F. Jensen
Louise S. Jensen
Randi Jensen
Sabine Jensen
Poul K. Jørgensen
Lisbeth L. Lauridsen
Per L. Lauridsen
Kristian Laursen
Peder Lynghus
Nina Løager
Iben G. Møller
Betina B. Nielsen
Benny Madsen
Christian Ringskou
Gerda J. Simonsen
Signe Strandvig
Ane Marie Søborg□

Kim Andersen

Våben, jagt, fiskeri, friluftsliv, førstehjælp (sygdomsbehandler)

Peter Carstensen

Formidlingskompetencer:

Guidet tur omkring Ringkøbing Fjord - kultur og natur

Guidning: Skjern By

Tarm By

Vindmøllen

Reberbanen

Skjern Å-museet

Bundsæk Mølle

Rakkerhuset

Dejbjerg Jernalder

Ringkøbing Museum - bunkerudstilling

Gåsemandens Gård

Fahl Kro

Bork Vikingehavn
Lyngvig Fyr
Hattemagerhuset
Køre med vandmøllen på Bundsbæk Mølle
Guidet cykeltur langs Skjern Å - fra Lønborggård til Lundenæs
Det var vist det hele, men har man brug for en guide et eller andet sted, stiller jeg gerne op, bare der er tid til at sætte sig ind i emnet.

Antilio Dona:
Jeg tror jeg holder nok kompetencer med:
Udgravning teknikker
En guide for historie og arkæologi praksis i Vestjylland.
Naturvejleder.
Tegning og illustrationer
Engelsk korrekturlæsning
Venlige vejledning for børn og voksne
Levende historie

Torben Egebjerg
Ardspor, bavnehøje, birk, bispegårde, bondestenalder, broer, bygningsarkitektur forhistorisk og historisk, diger, dødemandsbjerge, dyrefolde, frankerriget, færger, galgehøje, gravhøje, heder, helligkilder, honning, hovedgårde, højækker, jernalder, jernproduktion, jægerstenalder, kalk, kirker, kommunikationsstrukturer, kongeveje, kortstudier, kulturhistorie, kulturmiljø, kulturlandskab, ladepladser, landbrug, landbrugsstrategier, landskabsrekonstruktion, landskabsudnyttelse, langtidsstrukturer, Lejre, markeder, marksystemer, middelalder, milebrænding, laksegårde, landbrug, måleenheder, overfartssteder, pløjespor, pramme, præstegårde, romerriget, saltproduktion, sandflugt, sejlad, skelsten, spange, stednavne, storstensgrave, stormfloder, tingsteder, trækirker, vandmøller, vandløb, vadesteder, veje, vikingetid, vogne og vognhistorie, voldsteder, åer

Palle Eriksen

Generelt yngre stenalder, specielt dysser og jættestuer
Generelt keltisk jernalder, specielt forsvar

Generelt vikingetid
Arkæologi i bredeste forstand (ikke museets igangværende undersøgelser)

Steen Espensen

Foredrag med relation til Vestjylland / Ringkøbing-Skjern Kommune:
Mylius Erichsen - Fra Ringkøbing til Nordøstgrønland.
Evald Tang Kristensen - en folkemindesamlers liv og arbejde.
I.C. Christensen - en vestjysk degn, der blev Danmarks første Venstre-statsminister.
"Den gale degn og den tamme gedde" - en fortælling om Trøstrup fra Torsted.
Natmænd og Kæltringer.
Kloge Folk - en fortælling om folkelig lægekunst i Vestjylland i 1800-tallet.
Hedeboender og hedeopdyrkning - en fortælling om vestjysk hedeopdyrkning og hedeboenders liv.
"Da landet blev øde" - Svenskekrigene i 1650-erne huskes mest for "Stormen mod København" i februar 1959. Men hvordan var forholdene i det øvrige land, der var besat af svenske tropper og allierede hære i årevis?
Jylland oplevet og beskrevet af Søren Kierkegård og H.C. Andersen. Rejseoplevelser fra 1840 og 1859.
Guidede ture:

Byvandring i Ringkøbing.
Vandring i bunkerområdet ved Houvig.
Naturvandring:
Dejbjerg Hede og Plantage.
Østersande i Torsted, Klausig Plantage og Kronheden.
Skjern Å - fra Kong Hans's hul til Pumpestation Nord.
Tipperne og Værnengene.
Blåbjerg Plantage.
Filsø og Henne Mølleå.
Hoverdal Plantage: Ad den nedlagte Ørnhøjbane fra Spjald forbi Muldbjerg og Lokkelykke gennem Hoverdal Plantage til Præstens Have.
Løvstrup Plantage og Øster Lem Hede.
Hindø
Vest Stadil Fjord
Laugesens Have
Vestjyske egekrat
Omme Bakker og "Gule Fandens Slot".
De fleste ture har jeg brugt med grupper, hvor vi har haft en bus i hver ende af turen.
Men det er muligt at arrangere en del af turene, så vi begynder og slutter ved samme parkeringsplads.

Kirketure: En lang række muligheder:
Middelalderkirker
Kirker med moderne kunst
Kirkekunst og arkitektur
Kirkerne på heden. Kirkebyggeri fra slutningen af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet.
Kalkmalerier og Gyldne altre.
Herregårdsture med nedlagte og eksisterende herregårde:
Timgård - Søndervang - Voldbjerg - Brejninggård - Søgård - Rydbjerg - Vennergård - Lundenæs - Lønborggård.

Mikkel Hollmann
Rebslagning.
Sejlmagerig.
Horntiering af ALLE typer tredienole nordiske både.
Rigger.
Jagt-skipper 3.
Motorpasser eksamen.
Maskinarbejder (svendebrev).
Smedning både gammel dags og moderne.
Værnepligt søværnet (i den kolde krig).
Idag i marine hjemmevernet.
Tømmerarbejde/ huggehus.
Tørve-bygger.
Streg tegning og teknisk tegning.
Gammeldags maling.
Dykker CMAS certifikatet.
Læder-arbejde.
Tekstil-arbejde.
Klassik engelske motorcyklerkører (kort til MC og MC+sidevogen).
WW2.
U-både og krisskibe til alle tider.
Klassik romer.
vikinger :D

Er gammel spejder.

Karin Høegsberg

Blomsterbinding

Kendskab til blomster.

Kendskab til naturens blomster og urter.

Kendskab til de bedste spisesvampe.

Madlavning af og med naturens råvarer.

Papirfremstilling, hvis jeg stadig kan huske det.

Juleideer.

Året rundt dekoration.

Sanne Høstgaard

God til noget med mad (både at finde "historiske opskrifter", at lave det og at fortælle om det),

God viden om mange gamle danske råvarer.

Jeg er også god til at finde oplysninger om ting og videreformidle denne viden.

Så er jeg god til noget med at sætte ting i system, skabe overblik over en opgave.

Tordis Jensen

Slagteruddannet

Arrangementer

Markedsføring

Helle A. Jensen

Botanik og naturtyper, bål og madlavning i det fri, urtete, sund mad og ernæring, økologi og bæredygtighed, GPS, kort og kompas, vandring, bjergarter (sten), post-løb, naturlege, Skjern å, rakkere, bunkere, Lyngvig Fyr og fyrtårne, brunkulslejer, naturgenopretning, spis naturen, smådyr, hedepleje, fugle og deres tilpasning, naturkunst, til små børn, til større børn, til voksne.

Lillian F. Jensen

Jagt (hygge og naturoplevelser - ikke fanatisk)

Krydderurter til krydderi - snaps - te - lægemiddel (hygge)

Håndarbejde: Strikke, hækle, sy, i mindre grad orkis, plantefarvning, garnspinde og vævning (alt på hygge niveau)

Eksterne og interne rundvisninger ved kundebesøg på Vestas. Herunder planlægning af temature samt rundvisning med indlagte seværdigheder, (fik ok anmeldelser)

Research af hvad, der har været behov for (alt fra uv-lampe teknologi over lifte, vindmøller til fundraising)

Har arbejdet bredt administrativt: eksport, korrespondent, sekretariat

Lidt kendskab til byggeri/processer (projektsekretær på byggeriet af HEART samt

projektleder/koordinator på løst inventar, virksomhedsplan, it, bibliotek, flytning etc.)

keramik (et år på kunsthåndværkerskole for ca. 37 år siden - stadig fascineret, men ikke arbejdet med det siden)

Uddannet korrespondent i engelsk og tysk for ca. 35 år siden og glemt det meste siden...

Akademiuddannelse i international handel og markedsføring

Kursus i projektstyring

Louise S. Jensen

Uddannet middelalder og renæssancearkæolog

Har læst biologisk antropologi på kandidatniveau - stor viden om sygdomme, levevilkår, aldersbetemmelser og knogler

Har deltaget i udgravninger for Nationalmuseet, Randers Museum, Horsens Museum og Ringkøbing Skjern Museum

Har udgravet meget på middelalderkirkegårde

Har skrevet speciale om begravelsesskik i kristne grave

Har lavet rekonstruktioner af dragter fra vikingetid og middelalder i ca. 10 år
Har mange erfaringer med forskellige tekstile teknikker - plantefarvning, syning, broderi, brikvævning og nålebinding
Har erfaringer indenfor historisk madlavning over bål og i ovn
Har kendskab og erfaring med at bruge naturens urter og bær, svampe med mere
Har et stort kendskab til sociale medier - blog, facebook, instagram med mere
Kan holde rundvisning på dansk, engelsk og tysk
Dragtpuljen

Randi Jensen
Regnskab, C5,
Excell regneark
Syning og maskinbroderi

Sabine Jensen
Formidling af natur til børn og voksne (særlig fokus: planter, smådyr, grøn sløjd, Spiselige urter, svampe, snapseurter, m.m.)
Formidling af kulturhistoriske spor i landskabet til børn og voksne (Rakker, Houvig Fæstningen, Skjern Enge, m.m.)
Formidling af grøn skovnisse og nissernes historie
Kajakinstruktør
Afholdelse af kurser for lærere og pædagoger
Afholdelse af udeskolekurser
Afholdelse af foredrag
Afholdelse af teambuildingkurser
Afholdelse af minikursus for dagplejer
Afholdelse af større arrangementer
Udarbejdelse af informationstavler
Udarbejdelse af folder og bøger
Udarbejdelse af pressemeddelelser

Poul K. Jørgensen
Arkæologi (primært bronzealder/jernalder)
Museumslov og forvaltning
GIS-programmer
Ølbrygning
lidt svampejagt
Arkæologisk netværk midtjylland
Sagsbehandler netværk med Horsens, Vejle, Silkeborg museer
Fortiden set fra himlen (Lis Helles Olesen)

Lisbeth L. Lauridsen
Formidling:
guidning:
Kaj Munk
undervisning i guidning
byvandring - Ringkøbing
Levendegørelse:
Dejbjerg Jernalder
Bork Vikingehavn (mad)
Bundsæk - juletraditioner

Faglærte og erfaringsbårne færdigheder:
Linjefag fra seminariet:
Geografi

Fysik&kemi
Undervisningserfaring fra skoleverdenen i bl.a.:
Drama
Billedkunst
Kristendomskundskab og kirkehistorie
Matematik
Fysik&kemi
Geografi
Biologi
Natur&teknik
Historie og samfundsfag
Kan synge for til fællessang (hvis jeg altså kender sangene :-))

Per L. Lauridsen
Formidling
Guide
Foredrag
Skoleklasser
Rakker
Købmandsslægter i Ringkøbing, Tang, Harpøth m.fl.
Arkitektur- og byggeskik
Museumshistorie
Skjern byvandring
Ringkøbing byvandring
Nr. Lyngvig
Lem Stationsby - Smedenes By
Bunker udstilling og Houvig
Bundsæk Mølle
Jernalderen
Vikingetiden
Arkæologi - jernalder-middelalder
Dejbjerg sogns historie
Kaj Munk
Kristendom
Frivillige

Kristian Laursen

Jeg har kendskab til Skjern og Tarms historie og til byerne, Lønborg, Vostrup,, Hemmet, Sdr. Vium, Nr. Bork Sdr. Bork, Ådum, Hoven, Borris, Faster, Bølling, Sædding, Hanning, Dejbjerg, Stauning, Nr. Vium, Fiskbæk, Videbæk m.m.

Sogne, herreder, stifter kan jeg give oplysninger om. Årstal på begivenheder i lokalområdet. Jeg har også mulighed for at give oplysninger fra andre områder i kommunen, som jeg ikke lige har nævnt samt andre steder i Midt og Vestjylland.

Jeg kan tilbyde oplysninger om fugle gennem bøger, gamle gårde, stednavne på lokaliteter.

Museets historie har jeg også mulighed for at give oplysninger om. Der er oplysninger om både det gamle Skjern Museum, Skjern-Egvad Museum samt det gamle Ringkøbing Museum. Oplysninger fra andre museer er der også.

Danmarkshistorie Der er en del bøger om Danmarkshistorie og historie i det hele taget.

Peder Lynghus

Uddannelse og kompetencer

Uddannet skolelærer med historie og idræt på linie.

Mere end 20 års erfaring som folkeskolelærer - heraf 19 år på samme skole, hvor vi eksperimenterede meget med at udvikle skolen. Emneorienteret helhedsundervisning på tværs af fag og klasser var et karakteristisk nøglebegreb.

Natur- og historieforløb var mit "ansvarsområde". Vi arbejdede i selvstyrende teams og udarbejdede målsætninger for eleverne i mange år, før det blev indført som noget generelt i folkeskolen.

Jeg har selvfølgelig en stor portion undervisningserfaring, er god til at evaluere egne forløb, er en omsorgsfuld kollega. Jeg er en tilbageholdende og lidt reserveret type, men dette er meget afhængig af de enkelte situationer.

På Faster skole var jeg en samlende figur med empati og humor - nu er situationen lidt en anden - ja, humor og empati mener jeg stadig at være i besiddelse af, men den position, man opnår ved at have været et sted i mange år, er jo selvfølgelig væk. Her på Bundsbæk har jeg jo en noget anderledes rolle - man kan godt sige, at her tilhører jeg ikke kerneholdet, men jeg befinder mig rigtig godt her - er blevet budt meget velkommen - og håber, jeg kan blive her en 10-15 år endnu.

Mere konkret er jeg en fleksibel person, der gerne vil gøre mit til, at tingene kan fungere.

Jeg har stor interesse og viden om naturen - har selv været jæger i mange år, interesserer mig for have, træer og skov. Specifikt er det nok kron- og rådyr samt træer, jeg her ved mest om.

I historie sammenhæng er det vikingetid og 2. Verdenskrig, der interesserer mest, men jeg plejer at være god til at sætte mig ind i nye områder.

Formidling er et spændende begreb - og nuanceforskellene mellem undervisning og formidling ser jeg som noget meget spændende.

At formulere noget på skrift finder jeg spændende - og mener også at være rimelig god til det.

Jeg er meget interesseret i alt, der har noget at gøre med Skotland - og som yngre brugte jeg flere somre i Skotland som jagtguide hos en god ven, der var aktiv i det felt.

Sport - fodbold og atletik især - har jeg været meget aktiv med. På et tidspunkt også på ret højt niveau, men det er nogle kilo siden!

Nina Løager

Formidling af Strandgården, herunder lidt omkring Jagtudstillingen. Skoleklasser - foreninger m.m. Arrangementer

Historisk By- vandring + (Jesper Malers Ringkjøbing)

Dragter : historiske dragter fra middelalderen - bondedragter (herunder egns-dragter) og dragter op til nyere tid. De sidste par år har givet god viden omkring bademoden fra ca 1900 og frem

Musik: Den historiske del af traditionelt spillemands-musik op til ca.1850 +

Kirkemusikhistorie specielt fra umiddelbart omkring Reformationen

Har via KC og bøger + andet materiale + fagfolk, de 2 sidste år fået en del viden om Alm. Bygningsbevaring/vedligehold/materialer

Frivillige - m.m.

Iben G. Møller

Mine kompetencer ligger inden for kommunikation og markedsføring :o)

Men hvis du vil have det mere konkret kan du skrive:

grafisk arbejde (InDesign, Photoshop og Illustrator),

digitale medier (facebook, instagram, tripadvisor),

pressemeldelser

kommunikationsteori og -strategi

Spørgeskemaer, interviews og observation

Betina B. Nielsen

Hvad har jeg brug for at vide for at få markedsført et arrangement, deadlines mv. Kort gennemgang af ting man skal være opmærksom på i den proces fx. tjek datoen, området, museet for andre arrangementer mv.

Den glade gæst / den gode sælger:

Hvordan byder du din gæst velkommen

Bevar overblikket i stressede situationer - hjælp til udarbejdelse af manus fx. hvad skal jeg huske at sige til kunde i de forskellige situationer/salgssituationer

Mersalg - hvordan kan du vende sproget/formuleringen så du sælger mere uden af kunden føler sig presset

Does and don't når du er frontpersonale

Basis orientering om gode vaner, sprog, arbejdsglæde mv.

Benny Madsen

Navigation / sejlads

Mølleri

Husdyrhold

Maskiner

Christian Ringskou

Men så er det det hele. Det svære ved at have en skoleklasse er jo ikke det kulturhistoriske.

Jeg synes det er det pædagogiske, der er udfordringen (en spændende udfordring).

Jeg interesserer mig især for perioden 1870-1920.

Evald Tang Kristensen

Limfjorden

Jernbaner

Historiker

Udkants- søfarts- og fiskeripulje

Gerda J. Simonsen

Madlavning

Bagning

Udlært slagter med viden om fødevareregler

Signe Strandvig

Fagligt: Jeg har skrevet speciale om det kontraintuitive i Tragtbægerkulturens begravelser, hvor jeg benyttede teorier fra kognitionspsykologi og evolutionspsykologi og brugte dem til en tolkning af de processer, der udspiller sig i disse begravelser. Interessant, meget teoretisk og bestemt ikke for småbørn. Har udgravet en hel del germanertid (grubehuse) samt uendeligt meget førromersk og romersk jernalder, bebyggelse såvel som begravelser. Har afholdt rundvisninger for såvel kommunefolk som børnehaveklasse på div. udgravningsfelter.

Så kan jeg naturligvis afholde rundvisninger på BVH, men jeg er ikke vikingetidsspecialist.

Interesser: Tidligere eliterytter i mountainbike og cykelcross, jeg er ret godt hjemme i cykelsporten. Jeg har været næstformand i Århus Mountainbikeklub og kender stadig rigtig mange i miljøet.

Har for ca. 8 år siden beskæftiget mig en del med jagt og er tidligere riffelskytte med hovedrolle i en film om riffeljagt, der blev lavet som et samarbejde mellem DMU, Danmarks Jægerforbund, Skov og Naturstyrelsen og miljøministeriet.

Bestyrelsen for Historisk Værksted

Vikingebuen (blandt andet PR og marketingsamarbejde mellem de største vikingetidsattraktioner og museer i DK)

Ane Marie Søborg

Min faglige interesse er samtidshistorien og primært perioden 1939-2000 (+-). Lige nu er jeg i gang med at forske i Ringkøbing-Skjerns historie i denne periode.

Desuden har jeg også arbejdet med arkivering og digitalisering. Jeg har lavet mange ordningsopgaver og kender til flere registreringssystemer.

Bilag
Formidlermøde 18.2. 2015

Formidlermøde:

Lasse / JVS

Levende Læring hjemmeside

Skabelon

Temadag

Kend dit nærområde

Levende Historie - koncept

Jul på BM
Tidsrejse
Dragtlaug / DJ garderobe

Kvalitet

GLO/ HLO

Skoletjenesteprojektet

Ideer til Lasse og JV

Børn med særlige behov

Rindum Kjærgård
Spjald Skole
Sølyst
Evt. Skjern Å skolen /STU

Tysk undervisning

Historisk Værksteder

LSJ og SS

Fortællinger

Kirkefortællinger

Video / Manuskript

Udstillinger og formidling

Brainstormmøde
Guide mappe
Undervisningsmateriale
Salgsinfo (TJ m.fl)
JV - Bustilbud

Naturvejledning

Jobopslag
Naturvejlederforeningen
Ny projektperiode
Naturskole på Lyngvig

Frivillighedsakademiet

Seminarer
Ny periode 2016-2018
Nye ideer

Opstartsseminar - levendegørelse???

Video/Go pro

Lydsystem

Frivillige i Levende Læring

Skoler

Guider

Cykelture

Arrangementer

Udstilinger

Temadag - Tilbage i tiden

Bundsbaek Møllegård / Dejbjerg Jernalder d. 15. jan. 2015

kl. 9-15

- mødested Kantinen på Møllegården

Deltagere:

Varde Museum

Lene (Arkæolog)

Mette (Arkæolog + skoletjeneste)

Claus (Arkæolog)

John (Historiker)

Torben (Formidler ved Tirpitz)

Tine (Arkæolog og vores grafiker)

Anja (Lærer)

Anne Sofie (Historiker)

Karen (Arkæolog)

Ringkøbing-Skjern Museum

Lisbeth (Lærer)

Peder L (Lærer)

Peter C (Historiker)

Sabine (Lærer)

Louise (Arkæolog)

Mikkel (Formidler)

Nina (Formidler)

Till (Lærer)

Per (Historiker)

Sarunas (Formidler)

Program:

9.00 Velkomst m. kaffe og rundstykker

9.15 Introduktion til hand-on læring og living history-koncepterne
v. Per Lunde Lauridsen

9.30 Workshop om Tidsrejse-konceptet
v. Lisbeth Lunde Lauridsen

10.15 Pause

10.30 Workshop om Historisk Værksted-undervisning
i Dejbjerg Jernalder
v. Louise Schelde Jensen / Mikkel Hollmann

12.00 Frokost - vi sørger for sandwich og drikkevarer

12.30 Workshop om Living History-konceptet, at gå i rolle,
levendegørelse
v. Lisbeth Lunde Lauridsen

14.00 Pause

14.15 Dialog om læring via hands-on og living history

15.00 Afslutning - Tak for i dag

Hvordan har dine dage med museet været?

Hvad hedder du?

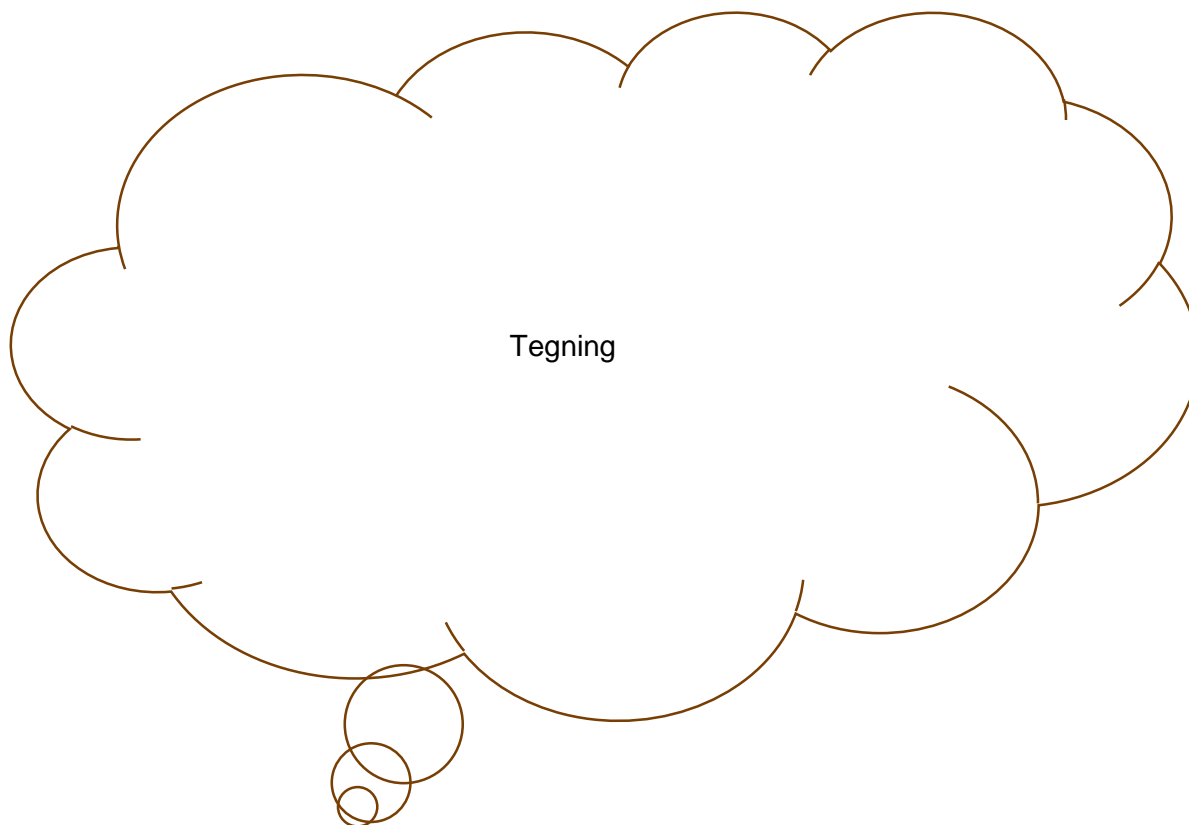
Hvor gammel er du?

Læs sætningerne og kryds af, hvad der passer bedst på din oplevelse:

		Helt enig	Enig	Ikke enig eller uenig	Uenig	Meget uenig
1	Mine dage med museet har været spændende	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2	Jeg har lært noget nyt	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
3	Jeg har fundet ud af, at jeg kunne gøre nye ting	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
4	Jeg har lært noget, som fik mig til at ændre min mening	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
5	Jeg vil besøge museet eller biblioteket for at finde ud af mere om Outrups og min historie	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

Det der overraskede mig mest var (tegn eller skriv):

Hvordan har jeres dag med museet været?

Skole:

Klasse/trin:

Forløb/aktivitet:

Læs sætningerne og lav en afstemning på klasse, og skriv antal i felterne, hvad der passer bedst på jeres oplevelse (I behøver ikke at være enige):

		Helt enig	Enig	Ikke enig eller uenig	Uenig	Meget uenig
1	Jeres dag på museet har været spændende	1	2	3	4	5
	Bemærkninger:	☐	☐	☐	☐	☐
2	I har lært noget nyt	1	2	3	4	5
	Bemærkninger:	☐	☐	☐	☐	☐
3	I har fundet ud af, at I kunne gøre nye ting	1	2	3	4	5
	Bemærkninger:	☐	☐	☐	☐	☐
4	I har lært noget, som fik jer til at ændre mening	1	2	3	4	5
	Bemærkninger:	☐	☐	☐	☐	☐
5	Vi vil kontakte museet for at finde ud af mere	1	2	3	4	5
	Bemærkninger:	☐	☐	☐	☐	☐

Lærer-/Pædagog-kommentarer:

Det der overraskede mig mest var (tegn eller skriv):

Bilag

Møde med Varde m. Mette, Anja og Dorte Vind d. 28. okt. 2014

Dagsorden:

Levendelæring.dk	<p>i forhold til skolerne/institutionerne ikke samme truetype som rsm børns alder avanceret søgning læringsforløb gratis for hvem ??? læreplanstemaer i daginstitutioner</p> <p>Tema til emne tænd og sluk materialer - ikke e-materiaale i hvilken sammenhæng indgår dette - noget vi bør vide? optakt, to felter - eksempel kasse med forslag.</p> <p>skoven i skolen - udeskole</p>
Profil	stakeholdere
Samarbejdet	to museer

Bilag

Skoletjensteprojekt - Skoletjenesten Vestjylland

Temadage	Fællesmøder:
15. januar	“Tilbage i tiden” Levendegørelse/Levende Historie Historisk Værksted Tidsrejse
4. marts	“Kend din egn” Lokalhistorie Lokal arkæologi Ude på skolen
4. maj	“Levende læring” Samarbejdet www.levendelæring.dk Studiegrupper
Formidlermøder	Interne
30. okt.	Formidlingstiltag & Formidlerteam
18. febr.	Booking & Hjemmeside
23. april	Udstillinger & Formidling

Bilag

NOTAT

til fællesmøde ml. CJ, ST, PC og KC d. 24/9-2014

Skoletjenesteprojekt

Der er gennemført et Supertema-undervisningskoncept: Camp7 i Oksbøl Flygtningelejr.

Der er udgivet Supertema-undervisningsmateriale: *Der skal komme en stor fredens dag engang*

Der er udarbejdet et evalueringsmateriale "Generic Learning Objectiv". Første gang det implementeres er d. 3. okt. efter Kend din egn - Outrup.

RSM deltager som observatører i Kend din egn - Outrup. Supertema: Vestjyder, kultur og identitet. RSM er indgået i samarbejdsprojekter med lokalarkiver om udvikling konceptet. Der er aftale med Spjald Skole om samme konceptudvikling.

Anja H + Signe S deltager i Gamification-projekt MMex

PLL + Peder Lynghus deltager i Netværk: Undervisningsforløb for børn med særlige behov"

Iben G. M., Betina B.N. + PLL klargører hjemmeside "Levendelæring.dk"

Der er udarbejdet skabeloner og manualer for mange læringsforløb

Der er udarbejdet et kompetancekatalog (museernes medarbejdere)

De nye Trinmål er udkommet og der arbejdes med at strukturere dem til brug for formidlerne.

MBJ+PLL skriver artikel til Årbog

Anja H, LLL og PLL deltager i Skoletjenestenetværkets studiegruppe SOL (Cooperativ learning)

MBJ holder styr på timeforbrug i VAM

PLL holder styr på timeforbrug i RSM

AH, LSJ, PL, LLL, PLL og Dorte Vind afholder FrivillighedsAkademi d. 31/10-1/11

PLL udarbejder mere detaljeret tidsplan for sidste halvdel af projektet

Bilag

Referat fra samarbejds møde VAM / RSM på Bundsbæk Møllegård den 3. juli 2014

I mødet deltog: Claus Jensen, Steen Thøstesen, Peter Carstensen og Kim Clausen. Per Lunde Lauridsen deltog under punkt 3.

3) Skoletjeneste

- Projekt om frivillige i forbindelse med Frivilligheds Akademiet og ny Kulturaftale for de midt og vestjyske kommuner.

Per fortalte om skoletjeneste projektet:

- Per er kommet med i en følgegruppe vedr skoletjenester under ODM ?
- Per har deltaget i et seminar/projekt på Vesthimmerlands Museum om inklusion af børn med særlige behov. Den gl. By deltager også i projektet. Per fandt projektet meget lovende og foreslog at vi skulle deltage i det fremover.
- Per fortalte om formidlingsmødet den 10. 6 på Nymindegab Museum mellem formidlerne fra RSM og VAM, hvor Dorte Vind havde været proceskonsulent. På mødet havde man drøftet hvilken form den nye fælles skoletjeneste mellem VAM og RSM skal have ? Man havde bl.a. været inde på følgende ideer:
  - formidlingsmanualer
  - kompetence katalog
  - faglige temadage
  - GLO
  - Tidsrejser

Man havde gået de forskellige opgaver igennem og udpeget ansvarlige.

Per orienterede også om ansøgningen til fortsættelse af Frivilligheds Akademiet i forbindelse med indgåelsen af en ny kulturaftale mellem Kulturministeriet og de midt og vestjyske kommuner. I forbindelse hermed søger Ringkøbing-Skjern Museum og Ringkøbing-Skjern Kommune om fortsættelse af Frivilligheds Akademiet, hvor der sigtes specielt mod at uddanne frivillige formidlere der kan hjælpe med til at formidle kulturarven til skolerne. Varde Museum tænkes ind som samarbejdspartner i dette projekt.

Per omtalte videre, at der ville blive tilknyttet en praktikant fra Aalborg Universitet til skoletjeneste projektet.

Bilag

Oplæg skoleledermøde 16. sept. 2014

Præsentation af undertegnede Per Lunde Lauridsen og Ringkøbing-Skjern Museum

Levende Læring - vi er en læringsinstitution med et højt pædagogisk fagligt niveau

- lærere ansat
- bevidst pædagogisk strategi
- udeskole- og kulturarvspædagogik - kooperativ learning
- samarbejder omkring udvikling
- faglige mål indtænkt
- kvalitetssikring
- nationalt netværk for skoletjenester - undervisnings- og kulturministerierne
- projekter - udvikling - Varde, Særlige behov, Studiegupper etc.
- Efteruddannelse af formidlere og frivillige via FrivillighedsAkademiet
- Den nye skolereform og den åbne skole - tjek

Læringstilbud

- Hands-on Dejbjerg Jernalder og Bork Vikingehavn - Skjern Reberbane
- Lejrtur med læring
- Naturvejledning og fx. Laurids Fahl og havkajakker
- Grøn skovnisse
- Fortællinger i form af byvandring - kan indgå i det lokale historieforløb
- Formidling i udstillinger - temaer såsom 2. verdenskrig etc
- Historiske bygninger såsom Bundsbæk Vandmølle - natur og teknik
- Formidling i landskabet såsom rakkerhistorien eller bunkerhistorien - bevægelse og læring
- Levende Læring on site - hos jer eller i nærområdet
- Levende Læring online - videokonference via jeres projektor/activboard
- Movie Maker - mobiltelefoner og digital læring
- Lærerkurser

Samarbejdet med

- Naturvejledning er gratis for kommunens folkeskoler
- Andre læringsforløb koster de involverede udgifter - dog ikke fysiske forhold
- Vi vil meget gerne tænke i alternative løsninger - fx. i forhold til transport etc.
- Den nye skolereform giver nogle muligheder som vi gerne vil i dialog med jer om - fx. samle bevægelse til fx cykeltur kombineret med læringsforløb
- Jeg vil meget gerne komme forbi på besøg til en kop kaffe og/eller til et pædagogisk rådsmøde
- Anne-Mette Rye - kontakt

FrivillighedsSeminaret:
Kulturarvspædagogik
- skoleelever på museum -

Fre. 31/10 - Lør. 1/11 - 2014

Når skoleelever skal lære om gamle dage - hvad gør du så?

FrivillighedsAkademiet inviterer til seminar om emnet: formidling til skoleelever
Vi ønsker alle at formidle historien videre til børnene. Vi vil også gerne være rigtig gode til det, så både lærer og elever får en god og lærerig oplevelse. Vi har sammensat et spændende forløb med kulturarvspædagogik for alle. Du lærer praktiske tilgange, samt overvejelser om det der virker for børn. Den nye folkeskolereform fordrer, at eleverne kommer mere ud på museer, arkiver og andre kulturinstitutioner. Om du har mange års erfaring, eller er nystartet spiller ingen rolle, der vil være noget alle kan tage med hjem og bruge.

Deltagelse er gratis for alle frivillige
tilknyttet kulturhistoriske institutioner

Tilmelding via klik på [LINK](#)

Senest d. 20/10 - begrænset antal pladser.

For yderligere informationer

kontakt Per Lunde Lauridsen på fri@levendehistorie.dk / tlf: 60 86 40 47

Fredag d. 31. okt.

16.00 Indregistrering & Velkomst

17.00 Udeskole, fordi elever er mere end hoveder
Udeskole er pædagogiske arbejdsformer, hvor elever, lærere og pædagoger regelmæssigt flytter dele af skolehverdagen ud i skolens nærmiljø, i naturen, i samfundslivet og i kulturelle institutioner.

Oplægget vil beskæftige sig med udeskole - krydsfeltet mellem skole og eksterne læringstilbud. Tage fat på de udfordringer og muligheder udbyderne af eksterne læringstilbud har. Fx at byde ind i forhold til Den Åbne Skole og læring i skolens fag.

Dorte Vind, koordinator ved SkoletjenesteNetværk - Nationalt netværk af skoletjenester og projektkoordinator for Mit Vadehav

18.00 Middag (gratis)

18.30 Udeskole, fordi elever er mere end hoveder

Pause

20.00 Kreativitet - gode ideer til skoleforløb
Vi udveksler erfaringer og hjælper hinanden med forslag til formidling

21.00 Kage & Kaffe (40,-)

Øvrige undervisere:

Louise Schelde Jensen
Uddannet middelalderarkæolog, Formidler på Bork Vikingehavn

Anja Høgh
Uddannet skolelærer med 20 års erfaring, Museumsformidler på Museet for Varde By og Omegn

Peder Lynghus Pedersen
Uddannet skolelærer med 20 års erfaring

Lisbeth Lunde Lauridsen
Uddannet skolelærer med 20 års erfaring, daglig leder på Kaj Munks Præstegård

Per Lunde Lauridsen
Uddannet historiker, FrivillighedsAkademiets leder,

Børn lærer om rakkernes liv gennem skuespil

Lørdag d. 1. nov.

9.00 Rundstykker & Kaffe (50,-)

9.30 Skolereformen og Den Åbne Skole
Folkeskolerne forventes at bruge mere tid på understøttende undervisning fx. i form af læringsforløb på museer og arkiver. En introduktion til samarbejdet med skolerne.

Pause

10.30 I mødet med børn
Når der formidles til børn er tilgangen vigtig. Pædagogik og praktiske fif gør det lettere og mere effektivt at undervise børn i historie og kultur.

Pause

12.00 Frokost (70,-)

13.00 Tilbage i tiden
Inden for kulturarvspædagogik er der mange forskellige formidlingsformer. Her introduceres til en række forskellige tilgange. Indeholder aktiviteter.

Pause

14.00 Fortællingen
Den gode historie fænger alle. Lær hvilke tilgange der kan udvikle historiefortællingen. Den mundtlige formidling er virkningsfuld i mange forskellige situationer.

15.00 Kage & Kaffe (40,-)

15.30 Læring med brug af digitale midler
Den nye teknologi er børn og unge hjemmевante med. Nogle emner er oplagte til at formidle via de digitale platforme. Vi introducerer til mulighederne.

16.30 Opsummering og afslutning

Praktiske informationer

Seminaret foregår på Bundsbæk Møllegård, Bundsbækvej 25, Dejbjerg, 6900 Skjern

Selve seminaret er gratis, men overnatning og forplejning er ikke inkluderet.

Lørdag aften er Frivillighedsakademiet vært ved en middag - middagen er gratis, men hvis man tilmelder sig og ikke dukker op, skal man betale kuvertprisen på 200,- Forplejning kan tilkøbes for 175,- Det er også tilladt at medbringe egen mad. Pladserne på seminaret er primært for de frivillige. Hvis der er medarbejdere, der er interesseret i at deltage, er det muligt at blive skrevet op til resterende pladser.

Det er gratis at medbringe campingvogn el.lign. - der er adgang til bad/wc. Museet råder over to hytter med plads til 6 personer i hver. Prisen er 75 kr. pr. person (medbring selv linned). Send en mail til FrivillighedsAkademiet, hvis det har interesse.

Nærmeste overnatning er www.skjernkulturcenter.dk

Alle priser er pr. person
pr. nat inkl. sengelinned
og håndklæder - ekskl.
morgenmad:

1-sengs værelse 300 kr.
2-sengs værelse 200 kr.
3-sengs værelse 160 kr.
4-sengs værelse 130 kr.

Frivillige laver under-
visningsmateriale til
Kaj Munks Præstegård

FrivillighedsAkademiet er finansieret af Kulturregion Midt- og Vestjylland og Kulturministeriet samt Region Midtjylland. Ringkøbing-Skjern Museum er sammen med Ringkøbing-Skjern Kommune akademiets projekterejere.

Kulturmidlerne gør det muligt at tilbyde frivillige inden for kulturarven gratis opkvalificerings kurser og ny viden på området.

FrivillighedsSeminarerne er åbne for frivillige tilknyttet museer og kulturarvsinstitutioner fra hele Danmark. FrivillighedsAkademiet har mulighed for at engagere nogle af landets dygtige undervisere indenfor kulturarv.

Seminarerne giver mulighed for udveksling af erfaringer frivillige imellem.

FrivillighedsAkademiet

levende læring for frivillige på museer

fri@levendehistorie.dk

www.levendehistorie.dk

Bilag

Transport i forbindelse med Skoletjeneste-arrangementer

1

Museet står for transporten - med egen bus (uden inddragelse af busselskab)

Hvis museet i forbindelse med afvikling af diverse arrangementer i Skoletjenesten selv vil stå for transporten, så denne bliver en integreret del af et bestilt arrangement, eksisterer der flere muligheder, som her kort skal præsenteres og vurderes.

a)

Een stor bus

Fordele

Hvis man køber eller lejer een stor bus, er den mest oplagte fordel selv sagt, at man med den store kapacitet kan transportere ret store grupper. Man kan nøjes med een chauffør

Ulemper

Den mest iøjnefaldende ulempe med een stor bus må være den forholdsvis dårlige fleksibilitet i transporten, krav om stort kørekort samt grundig planlægningsarbejde, hvis kapacitetsmuligheden skal udnyttes effektivt. En bus er selvfølgelig en ret stor investering - man kan så sige, at en bus kan sælges igen, hvis det viser sig, at konceptet ikke kan holde vand.

b)

To mindre busser

Fordele

Hvis man køber eller lejer to mindre busser, vil fleksibiliteten kunne øges, da man bedre kan hente og bringe gæster i et varieret antal. De fleste med almindeligt kørekort kan lovligt føre busserne. Her er måske en god mulighed for udnyttelse af frivillig arbejdskraft.

Den mest iøjnefaldende ulempe må være det store planlægnings- og koordineringsarbejde, der følger med, hvis to bussers kapacitet skal udnyttes effektivt.

To busser koster også en sum penge, men som allerede skrevet vil man nok kunne få pengene ind igen, hvis man ønsker det, da busserne til stadighed repræsenterer en værdi.

Ulemper

Den store fordel ved selv at stå for transporten må være, at man opnår fuld kontrol over hele arrangementet og dermed mulighed for at kunne sammensætte og præsentere arrangementerne bedst muligt. På mere forståelig dansk: Man kan tjene det ind på gyngerne, man har mistet på karrusellen. Skolerne synes jo, at bustaksten er stor, mens de synes, museets priser er mere spiselige. Her kunne museet måske have gavn af at kunne jonglere lidt rundt med de forskellige økonomiske delelementer.

Den mest iøjnefaldende ulempe i dette koncept må være den øgede planlægning og koordinering samt den større vedligehold. Vil de øgede økonomiske udgifter, som den mere arbejdstunge drift vil medføre, kunne dækkes ind via den højere indtjening, er det store spørgsmål i denne kabale.

Priser

Disse priser er konkrete (juni 2014) - og viser, at en bus i rimelig stand ikke er en uoverstigelig investering.

Køb af stor bus

Sælger	Oplysninger på bus	Pris
Buscenter Vest A/S 76322315	Volvo B12 500, 1996, 48 sæder, 420 hk, nysynet.	128.000,- + moms
Tingtved Transport 21826867	Volvo B10 BLE, 1999, 32 sæder + 36 ståpladser. En 4-er på en skala fra 0 til 5.	85.000,- + moms
Buscenter Vest A/S 76322315	Volvo B10 Carrus 302, 1995, 47 sæder, 380 hk.	99.000,- + moms
Sølvsten Minibus 97405140	Volvo B10M, 2001, 48 sæder + 26 ståpladser. Fremragende stand	119.000,- + moms

Køb af minibus

Sølvsten Minibus 97405140	Mercedes Benz 315, 2007, 8+1, god stand	49.000,- + moms
Sølvsten Minibus 97405140	Mercedes Benz 416 CDI, 2006, 19+1, fremragende stand	149.000,- + moms
Vejstruproed Busimport 40356204	Mercedes Benz Vito 220, 1999.	32.000,- + moms
Vejstruproed Busimport 40356204	Mercedes Benz Sprinter 313, 2005, 11 pladser	50.000,- + moms

Leje af bus (uden chauffør) - Østjysk mini- og turistbusser 86195400

8 personers minibus	700,- pr. dag incl. 100 km	5.000,- for 7 dage incl. 2500 km
19 personers bus	1.675,- pr. dag incl. 100 km	11.000 for 7 dage incl. 2500 km
51 personers bus	2.075,- pr. dag incl. 100 km	18.000,- for 7 dage incl. 2500 km

Leje af bus (uden chauffør) - Brøchners Biler, Sunds 97141052

16 personers bus	1.800,- pr. dag incl. 250 km
47 personers bus	3.500,- pr. dag incl. 250 km

Leje af bus (uden chauffør) - Herning Bilen (Skjern Bilen)

9 personers bus	795,- pr. døgn incl. 150 km
16 personers bus	995,- pr. døgn incl. 150 km

2

Museet står for transporten - med inddragelse af busselskab

Hvis et busselskab, på foranledning af museets direktiver, skal stå for transporten, er der mindst to forskellige måder at gribe sagen an på.

a)

Skoletjeneste koncentreret til april/maj

Fordele

Hvis vi forudsætter, at Skoletjenestens aktiviteter vil kunne koncentreres til at skulle foregå i april/maj i en 4-5 ugers periode med en bus plus chauffør fast tilknyttet på fuld tid, vil de iøjnefaldende fordele være, at man får en periode med fuld fokus på skoletjeneste og alle tilknyttede vil vide, at det er her, kræfterne skal placeres. Der vil måske også være en mere optimal chance for at få endnu større opbakning fra det frivillige rundvisnings-personale, hvis det drejer sig om en koncentreret periode på nogle sammenhængende uger.

Der er nok ingen tvivl om, at en koncentreret periode med skoletjeneste vil medføre et fornyet og relevant håb om, at museet kunne spille en særdeles aktiv rolle i bestræbelserne på at omdanne landsdelen til et lejrskole-mekka.

Assistance til kørsel fra frivillige vil sikkert også være lettere at mobilisere, hvis det drejer sig om en koncentreret periode.

Ulemper

Prøver vi at forudse ulemperne af en sådan ændret struktur, vil den korte, intense periode med skoletjeneste sammenpresse tingene noget - man vil naturligvis opleve et krav om større mandskab, der eventuelt munder ud i lån eller ansættelse af flere sæsonarbejdere.

Man vil nok også gøre sig den erfaring, at koordineringen og planlægningen vil være omfattende, da der vil være mange ender, der skal passe sammen, hvis det skal være effektivt, men det er jo ikke et decideret nyt felt for museets medarbejdere.

Det helt centrale spørgsmål i denne forbindelse er jo, hvorvidt man vil komme til at miste omsætning ved at koncentrere skoletjenesten til en afgrænset periode, men i den forbindelse kan man jo ret hurtigt og omkostningsfrit gå tilbage til den tidligere form.

b)

Hvis aktiviteterne ligger spredt ud over det meste af året - og museet står for busdriften via lejet busselskab, kan man sige, at der i høj grad er tale om samme struktur som tidligere -

i hvert fald i forhold til drift og arrangementer. Det nye vil så være, at museet skal stå for at få busdriften med i arbejdsopgaven. Hvor stor denne opgave er, kan være svært at overskue.

Fordele

Da man tit hører, at transporten er en meget afgørende faktor, når skolerne vælger at afholde sig fra at besøge museet, er det relevant at undersøge muligheden for at kunne præsentere et økonomisk mere attraktivt tilbud - evt. også at kunne slå på, at arrangementer bliver lettere at gå til, da skolerne ikke selv skal fætte med at skaffe sig transport.

Ulemper

Den mest iøjnefaldende ulempe - eller springende punkt - vil nok være, hvorvidt den øgede arbejdsmængde (koordinering, planlægning osv.) spiser den økonomiske gevinst, der igen er betinget af, at museet kan skaffe sig et attraktivt tilbud fra et busselskab og sammensætte attraktive totaltilbud til skolerne.

Der vil være bestillingsfrister, der skal overholdes, hvis man vil være sikker på, at kunne få transporten på plads.

Kontakt med busselskab

Der har været kontakt med to busselskaber ("Folmann" og "Skjern Bilen") - begge selskaber er interesserede i et samarbejde og kan tilbyde en løsning på de skitserede forslag med lejet transport. De skal selvfølgelig have yderligere oplysninger mv., hvis de skal komme med et mere konkret tilbud, men de vil gerne være med.

Alternativer

Det vil sikkert være givtigt at være kreativ, når man skal se på yderligere muligheder for billig og fleksibel transport - her skal kun medtages et par muligheder.

Museet bør nok spekulere i at tilbyde en form, hvor der i præsentationen af arrangementet på een eller anden måde lægges op til privat forældre-transport.

Viften af muligheder er stor - måske kunne museets frivillige være med i en ordning, hvor de tilbyder kørsel i egne biler. I denne forbindelse vil det være smart, hvis det er en gennemarbejdet og effektiv plan, der træder i kraft, når der er efterspørgsel på kørsel. En forud aftalt plan for eventuel kørsel vil være en forudsætning for succes - dvs at x antal frivillige er til disposition på f.eks. ugebasis - man har således "vagt" og er klar til at rykke ud, hvis behovet opstår. Selvfølgelig skal de frivillige have en oversigt så tidligt som muligt. Jeg tror bare, at det er vigtigt, at formen bliver så driftssikker som muligt.

Da det igen er blevet populært at cykle, kunne museet med fordel spekulere i at arrangere ture, hvor cyklen kunne spille en rolle som eventuel delvis transportmiddel. Der hersker ikke tvivl om, at der er et stort potentiale mht. at sammensætte arrangementer og transport på nye måder - jeg tror, at f.eks. turister ved vestkysten godt kunne fristes af sammensatte dags-arrangementer, hvor en bus og en flok cykler udgjorde kernen i transporten. Museet har jo masser af muligheder, der let kunne sammensættes og udgøre et alternativ til et legeland eller en heldags strandtur. Selvfølgelig vil der være turister, der ikke umiddelbart ville overveje dette alternativ, men hvis arrangementet nu indebar, at man skulle i hestevogn i Ringkøbing, på cykeltur ved Lyngvig og et vikingslag i Bork, kunne man måske udvide segmentet af interesserede.

Lovgivning

Lovgivning i forbindelse med persontransport i bus og minibus er undersøgt. Dette er selvfølgelig kun relevant, hvis museet selv skal stå for transporten i egen bil og med egen chauffør.

Føreren af en danskindregistreret bus, der anvendes til ikke-erhvervsmæssig buskørsel på strækninger indtil 50 km. fra bussens hjemsted, skal blot have kørekort til kategori D (bus). Hvis det er mere end 50 km., skal følgende betingelser være opfyldt:

- have kørekort D (bus)
- have rødt kvalifikationsbevis
- opfylde erfaringskrav på 1 år - som dog falder bort ved busser mindre end 17 personer.

Man skal være opmærksom på, at ovenstående måske ikke giver et udtømmende billede af, hvad der eksisterer af love og bestemmelser på området.

Det vil nok være smart at undersøge det yderligere, hvis man vil videre med projektet, da man risikerer at få ørerne i maskinen, hvis disse ting ikke overholdes.

Konklusion

Det vil være svært at konkludere ret meget i denne sag, da der er for mange ubekendte faktorer. Man kan i stedet sige, at det drejer sig om, hvorvidt museet har lyst og mod på at ændre sin måde at gribe tingene an på.

Man kan let finde diverse fordele og ulemper, men det giver ikke noget afklaret billede, og det må nødvendigvis ende ud i, at man træffer et valg og ser, hvilke konsekvenser, der viser sig, når processen kører.

Igen kan man hævde, at lysten til at afprøve nye veje under alle omstændigheder giver ejerskabsfølelse og nye erfaringer - og medvirker til, at museet udvikler sig og sine medarbejdere.

Vil museet til at arbejde mere med lejrskole - enten selv som arrangør eller i samarbejde med andre arrangører - vil man sikkert yderligere kunne udnytte transportkapaciteten, men her mangler man også at få truffet et valg - eller komme frem til en afklaring. Også i forhold til fælles skoletjeneste med Varde Museum kunne man forudse et behov for mere transport - og i denne sammenhæng måske et behov for en mere fleksibel transport, end man med rimelighed vil kunne forlange, at et busselskab skulle kunne levere til en attraktiv pris.

Bilag

Lejrskolemuligheder i museernes nærhed

Denne hurtige undersøgelse af lejrskolemuligheder i museets nærhed er i høj grad resultat af, hvad man finder, hvis man bruger nettet. Vi antager, at de fleste bruger denne mulighed som den første - og måske eneste.

Umiddelbart må man slå fast, at Ringkøbing-Skjern kommune er noget tyndtbefolket med lejrskoler. I sammenligning med Nordjylland og Sønderjylland har vi faktisk meget færre lejrskolemuligheder her i vores område. Dette kan dog snyde lidt, da der stadig eksisterer muligheder, der ikke umiddelbart kan ses på nettet.

Lanceringen af de få, der er på nettet er ret dårlig og uoverskuelig. Man må antage, at interesserede først tjekker nettet, og det får man desværre for lidt ud af.

Man må dog slå fast, at der generelt mangler lejrskolemuligheder i området - specielt set i lyset af, at der fra centralt hold i kommunen er ønsker om at gøre området til et lejrskole-eldorado a la Bornholm.

Listen af lejrskoler i det kommende afsnit er ikke udtømmende, men skal mere ses som en liste over de mest attraktive og oplagte muligheder i museets eventuelle bestræbelser på fremtidigt samarbejde med steder, der disponerer over overnatningsmuligheder.

Assing Møllebycenter

Bukkærvej 8, Assing
6933 Kibæk

Udlejning:

Karsten Margon
Viborgvej 46
7400 Herning
30279813

Inspektør:

Vivi Jensen
Plantagevej 3
6933 Kibæk
20414804

E-mail: assing@fdf.dk
www.fdf/assing

Kort beskrivelse

63 sovepladser, 11 rum, 2 toiletter på 1. sal, grovkøkken med dybfryser og opvaskemaskine, køkken med diverse tekniske hjælpemidler, spisesal til 70 personer, pejsestue og kursuslokaler, 2 baderum, toiletter, handicaptolet.

Der er selvforplejning.

10.000 kvadratmeter grund med boldbane og lejrbaalspladser.

Gl. bygning 384 kvadratmeter + 240 kvadratmeter. Ny aula og spisesal 267 kvadratmeter.

Priser

	leje	mere end 65 pers. pr. person pr. dag	forbrug
pr. døgn	2.500	30	700
weekend	6.500	40	1.400
pr. uge	17.000	80	2.800

Vurdering

Godt sted med gode faciliteter allround - hvis man kan udnytte den megen plads. Nok lidt for langt væk i forhold til museets aktiviteter.

Danhostel Henne Strand

Strandvejen 458

6854 Henne

75255075

Værter: Inge Hejberg Nielsen og Ole Møller Nielsen

E-mail: hennestrand@danhostel.dk

Kort beskrivelse

Bygget 1937, men moderniseret og tillempet nutidige forhold.

500 m. til havet.

300 m. til mindre vandland og 5 km. til stort vandland.

Rige naturmuligheder.

Priser

Stort 4 køjes familierum u. bad og toilet - 400 kr.

Lille 4 køjes familierum u. bad og toilet - 340 kr

Lille 2 køjes familierum u. bad og toilet - 320 kr.

Seng i fællesrum - 175 kr.

Man kan benytte køkkenen eller købe morgenbuffet til 65 kr. pr. voksen - børn under 13 år: 35 kr.

Man kan medbringe sengelinned eller leje for 65 kr. pr. person pr. ophold.

Vurdering

En god mulighed, hvis naturoplevelserne er noget, man prioriterer højt.

Danhostel Hvide Sande

Numitvej 5

6960 Hvide Sande

97312196

Vera og Knud Petersen

E-mail: info@danhostel-hvidesande.dk

Kort beskrivelse

Tæt ved fiskerihavn, hav, strand og storslået natur. Desuden nær byens mange indkøbsmuligheder. Moderne og tidssvarende vandrerhjem med dejligt køkken, opholdsstue,

kiosk og 88 sengepladser fordelt på 23 familierum (heraf 12 med eget bad og toilet). Der tilbydes overnatning med forplejning.

100 meter væk ligger Hvide Sande Idræts- og Svømmehal med mulighed - også for de kræsne sportsudøvere. Der er mulighed for håndbold, badminton, tennis, der er styrkerum, indendørs fodbold, volleyball og gymnastik. Svømmehallen er med 6 baner 25 meter, børne- og babybassin, vandrukschebane, sauna, solarium og spa-bad.

Priser

Varierer fra 170 for seng i sovesal til 440 for et 4 sengs værelse med eget bad. Stedet har højsæson 1. juni til 31. august, hvor priserne er lidt dyrere.

Sengelinned 60, morgenmad 55 (under 12 år 28), selvsmurte madpakker 50.

Vurdering

Igen et overnatningssted, som har knyttet sig til et større center for sportsaktiviteter. Der er alt, hvad hjertet begærer i den retning, men det skal jo falde i tråd med de besøgendes behov og ønsker.

Ligger ikke specielt attraktivt i forhold til museets aktiviteter.

Danhostel Nymindegab

Kort beskrivelse

70 sengepladser, 23 værelser med bad, egen terrasse og indgang, 4 hytter med bad og toilet plus tekøkken.

Egen minigolfbane, smuk natur, gode kursusfaciliteter med tilhørende grupperum.

Mange naturrelaterede faciliteter - afmærkede cykel- og gangruter, ridning, windsurfing mv.

Priser

Standard enkeltværelse 335,-

Standard dobbeltværelse 405,-

Enkeltværelse 395,-

Dobbeltværelse 455,-

Hytte 2 pers. 600,-

Hytte 3 pers. 2 værelser, 1 bad 650,-

Hytte 4 pers. 2 værelser, 2 bad 700,-

7 pers. hus med 3 dobbeltværelser og 1 enkeltværelse 1.200,-

Morgenmad 55,- pr. person pr. dag - under 12 år halv pris.

Sengelinned plus håndklæde 65,- pr. person.

Vurdering

Fin mulighed, hvis naturforhold prioriteres højt. God variation mht overnatningsmuligheder.

Hytterne kunne godt tænkes at være attraktive for børn og unge, da man jo vil få en fornemmelse af at have det hele for sig selv.

Danhostel Ringkøbing

Kirkevej 28

6950 Ringkøbing

97322455

Vært: Per Andersen

Kort beskrivelse

25 værelser, 20 med eget bad/toilet plus TV, grill- og bålområde.
Danhostel er bygget sammen med ROFI-centret - dermed mulighed for brug af moderne fitnesscenter, bowlingcenter, squash, badminton, bordtennis, minigolf og petanque. Der er desuden billardkælder, som der ikke skal betales ekstra for, hvis man er overnattende gæst.

Priser

Fra 210 kr. for seng i fællesværelse med bad og toilet på gangen til familieværelser (1,2,3,4 og 5 pers.) - 660 kr. for 5 pers. værelse med eget bad, toilet og TV.

Morgenmad: 50 kr. (u.12 år halv pris)

Linned og håndklæde 60 kr.

Vurdering

Igen en fin mulighed, hvis man vil disponere over den luksus, som et moderne idrætscenter står for.

Debjerggården

FDF-regi

Kontaktperson: Kurt Høg - debjerggaarden@skjern-net.dk

97352064

Kort beskrivelse

419 kvadratmeter, 54 sovepladser, 6 lederrum, 4 soverum, 40 sovepladser i soverum, 1 opholdsrum, 2 grupperum, 3 vaskerum, 5 brusebade, 6 toiletter, pejs og brændeovn, boldbane, lejrplads, naturskøn beliggenhed.

Køkken med komfur, køleskab, dybfryser, opvaskemaskine, kaffemaskine.

Lejrplads med to shelters (12 pladser)

Priser

Ugeleje 17.800 man-fre 7.800

Week-end lør-søn 4.500

fre-søn 5.100

Enkelt-overnatning 2.100 man-fre 1.900

Teltplads 950 for en uge

350 for en overnatning man-fre

625 for en overnatning fre-søn

Plus betaling for el

Slutrengøring er med i prisen

Vurdering

Debjerggården har en yderst god placering i forhold til museet. Faciliteterne er ok, og beliggenheden trækker tingene op, hvis det drejer sig om et naturarrangement, man ønsker.

Kystcentret Thyborøn

Kontaktperson

Karen Marie Pedersen

Centerleder

Kystcentervej 3, 7680 Thyborøn

96900200 20307936

km@kystcentret.dk

Shiela Smedsted.
Salg og Marketing
shs@kystcentret.dk

Kort beskrivelse

Overnatningsmulighed i restaureret mandskabsbunker fra 2. verdenskrig, i redningsflåder indenfor og udenfor eller i hængekøjer i det omvendte skib (bunker 10, redningsflåder 40, hængekøjer 25)

Denne mulighed kun medtaget pga. de ret så specielle overnatningsmuligheder. Skulle nok have været placeret lidt tættere på museet, hvis det skulle være en oplagt mulighed. Priser er derfor ikke fundet på dette sted.

VINTERLEJEGÅRD

Vesterledvej 9, Haurvig
6960 Hvide Sande
75282277

Kort beskrivelse

7 nyrenoverede lejligheder ved selve centeret.
6 hytter i klitterne med fælles køkken og grill.
4 personers lejligheder med henholdsvis 1 og 2 soveværelser.
Nyt køkken med komfur, køleskab og fryser.
Køkken og stue med TV i åben planløsning.
Bad med brus.
I alt ca. 50 kvm.

Priser

Fuld pension 180,-
Morgenmad med frokost 90,-
Morgenmad 40,-

Vurdering

Flink og imødekommende mand med visioner. Helt på linje mht. at udnytte hinandens forcer og ressourcer for at kunne komme op med det mest attraktive slutprodukt.
Er interesseret i et formaliseret samarbejde med museet, så det er en motiveret samarbejdspartner.
Bruger museets aktiviteter i sin markedsføring allerede.

Ringkøbing camping

Æblehavens camping

Herningvej 105
6950 Ringkøbing
97320420

Kort beskrivelse

Indkvarteringen drejer sig om safaritelte og hytter
Safaritelt til 4 personer på 37 kvadratmeter med træspisebord, køkken med gasblus og køleskab, 2 separate soveværelser med fast seng, dyner og pude.

Priser

Leje af telt på ugebasis:

2.995,- i lavsæson

3.995,- i højsæson

Vurdering

En sjov mulighed med utraditionel overnatningsmulighed, men prisen sætter nok de flestes interesse noget tilbage.

Spjald Fritidscenter

Halvejen 4

6971 Spjald

97381522

Kort beskrivelse

1 -, 2 - og 4 mandsværelser med bad, toilet, TV og møbler.

Køjerum til 2, 4 og 8 personer - med bad og toilet på gangen.

110 sengepladser.

Luksushytter, 4-6 pers. - med eget bad, toilet, køkken og opholdsrum med TV.

Der er alle tænkelige sportsfaciliteter til rådighed.

Priser

4 mand 150 pr. overnatning

150 pr. værelse

køjer 100 pr. person (måske lidt rabat)

Man medbringer selv sengelinned

Vurdering

Igen en mulighed, hvis man har brug for mange forskellige sportsfaciliteter i sit arrangement. Prisen kan holdes nede, hvis man kan gå lidt på kompromis med komforten.

TARM IDRÆTSCENTER

Skovvej 25,

6880 Tarm

97371501

it@icit.dk

Centerdirektør Per Østergård

KORT BESKRIVELSE

Fremragende lejrskole-faciliteter - et væld af sportsmuligheder i moderne omgivelser.

God mulighed for mere afslappende hygge/sports aktiviteter om aftenen - evt. efter krævende oplevelser i museets regi om dagen.

Sovepladser

Vi har sovesale til 66 personer, fordelt på 3 rum med 16 sovepladser.

1 rum med 10 sovepladser og 1 rum med 8 sovepladser.

Derudover kan vi tilbyde overnatning på madrasser i klublokaler m.v.
Der er desuden opholdsrum med fjernsyn, bordtennis, billard m.v.
Der forefindes diverse AV-hjælpe midler som OH, video, tavler o.lign.

PRISER

Ophold i sovesale med dyner og puder 100,- pr. person

Morgenmad 45,-

Frokost 65,-

Eftermiddag 15,-

Aftensmad 80,-

Aftenkaffe 25,-

VURDERING

Attraktiv samarbejdspartner, der kan opfylde ønsker i retning af mere moderne luksusprægede sportsindslag i et lejrskole-arrangement. Reklamerer i forvejen med lejrskoleforslag, hvor museets aktiviteter har en fremtrædende plads, så man må formode, at de er motiverede for et yderligere samarbejde.